

Távérzékelés a vízgazdálkodás szolgálatában

Bíró Tibor

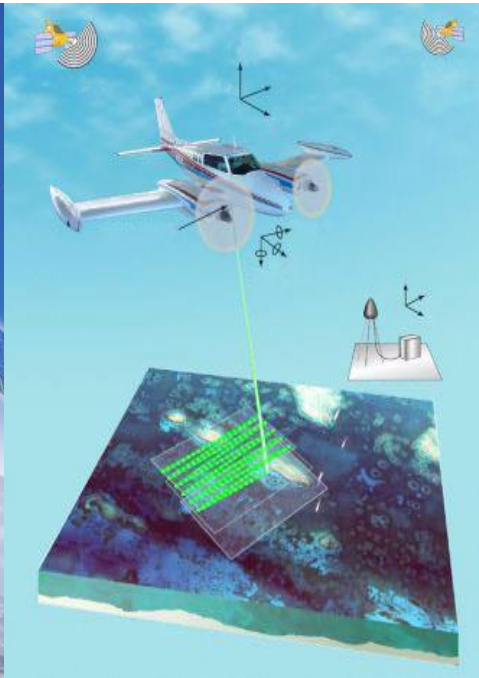
Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Víztudományi Kar

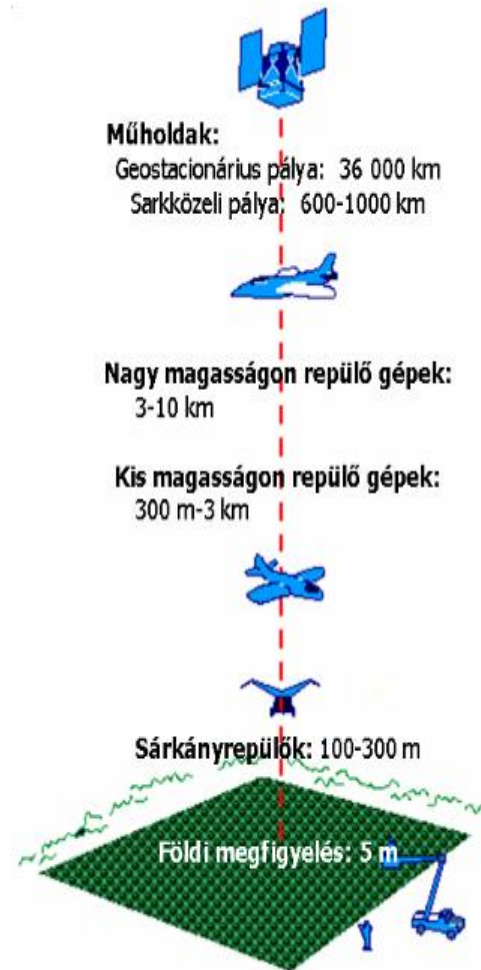

Távérzékelés

Távérzékelés alkalmazásával két vagy háromdimenziós objektumok és természeti képződmények vizsgálhatók úgy, hogy az érzékelő eszközök nincsenek közvetlen kapcsolatban a vizsgálat tárgyával.

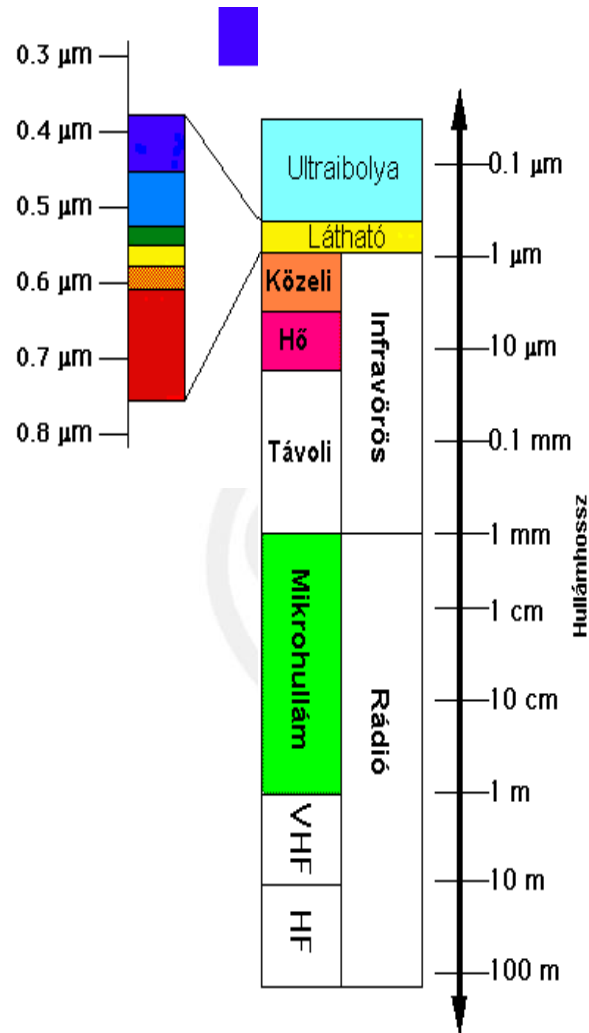
A távérzékelés eszközei

A távérzékelés multi-koncepciója.
Forrás: Buiten (1993)

Az elektromágneses sugárzás csoportosítása

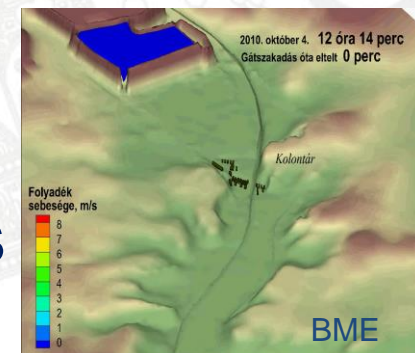
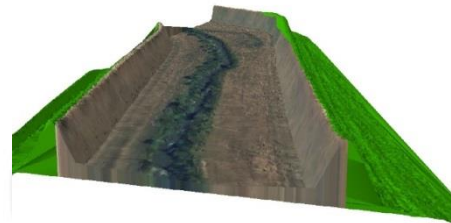

Alkalmazási területek

- Árvizek felmérése
- Árvízi kockázatok térképezése, elöntések felmérése
- Tervezési alapadatok szolgáltatása
- Vízgyűjtők térképezése
- Hullámterek felvételezése
- Belvíz és belvíz-veszélyeztetettség térképezése
- Csatornák teljesítőképességének vizsgálata
- Talajnedvesség-mérések
- Növényi vízhiány felmérése
- vízminőség-védelem
- ....

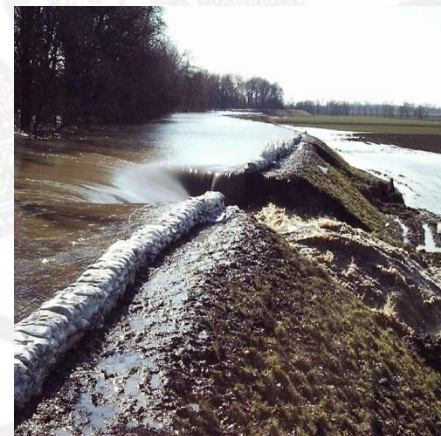
Mentesítési feladatok támogatása

- Sík- és dombvidéki vízgyűjtők felvételezése
  - Domborzat
  - Növényzet
  - Fedőréteg (talaj)
- Medrek felvételezése
  - Hullámtér
  - Töltések
  - Műtárgyak
- Elöntési modellek, kockázati térképezés

Védekezési feladatok támogatása

- Árvízi elöntések felmérése
- Belvízi elöntések felmérése
- Mentett oldali szivárgások, buzgárok detektálása
- Vízfelőli oldali jelenségek érzékelése (elhabolás, hullámverés)
- Töltések állékonysági vizsgálata
- Belvízcsatornák állapotának felmérése

A multiszenzoros távérzékelés elemei

- Hiperspektrális légi szenzor
- Légi lézerszkennner
- Középformátumú digitális kamera
- Termális infra légi szenzor

Távérzékelési rendszerek összehasonlítása

Rendszer	Spektrális tartomány μm	Spektrális felbontás nm	Radiometriai felbontás bit	Terepi felbontás (m)	Napi teljesítmény (km^2)	Visszatérési idő
Műhold - multispektrális	0,4-8	50-200	8-11	0,5-1000	országos/ régiós fedettség	2-16 nap
Műhold - hiperspektrális	0,4-2,5	5-10	10-11	80-100	országos/ régiós fedettség	16-18 nap
Légi - mérőkamrea	0,4-0,9	50-100	10-12	0,05-0,5	100-1000	igény szerinti
Légi-hiperspektrális	0,4-2,5	1-10	10-12	0,5-5	100-1000	igény szerinti
UAV- multispektrális	0,4-0,9	50-100	8-11	0,02-0,5	1-5	igény szerinti
UAV- hiperspektrális	0,4-2,5	1-10	8-11	0,02-0,5	1-5	igény szerinti

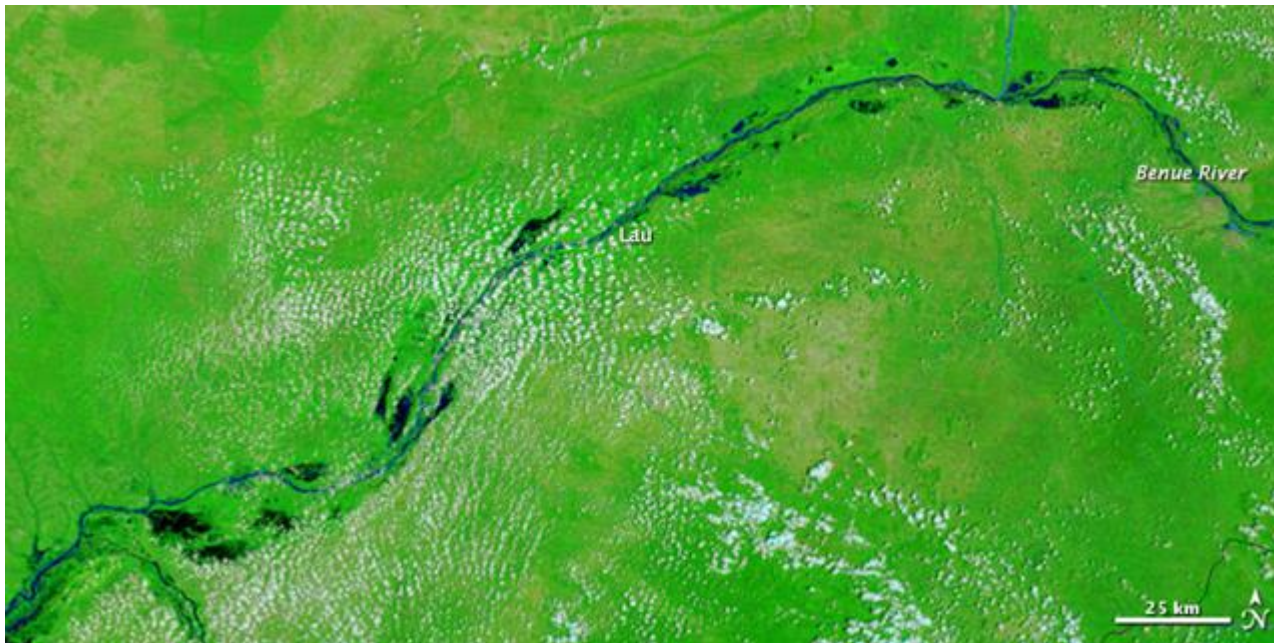
Távérzékelési rendszerek összehasonlítása

Rendszer	Információ-tartam	Megbízhatóság	Költség
Műhold - multispektrális	** / ***	****	*****
Műhold - hiperspektrális	****	***	***
Légi - mérőkamra	****	*****	***
Légi- hiperspektrális	*****	****	***
UAV- multispektrális	***	**	*****
UAV- hiperspektrális	****	**	*****

Rendszer	Előny	Korlát/hátrány
Műhold - multispektrális	Bizonyos műholdak (MODIS) napi felvételezést készítenek. Számos ingyenesen letölthető adat. A sűrű adatfelvételezés miatt idősor alapú elemzésre is alkalmas lehet, ami hasznos lehet az aszály-monitoringra és termésbecslésre. A nagy lefedettség miatt országos elemzésre is alkalmas.	Kis terepi felbontás miatt a kis térbeli kiterjedésű objektumok vizsgálatára nem alkalmas. A nagyobb terepi felbontásúak esetében hosszabb a visszatérési idő, felhős időszakokat is érinthet. A nagyobb felbontású felvételek költségesebbek, kisebb területre nem vásárolhatóak.
Műhold - hiperspektrális	Nagy információtartam	Alacsony terepi felbontás. A multispektrálishoz képest kisebb lefedettség.
Légi – mérőkamera	Nagy pontosságú felvételezés, közhiteles adatként is alkalmazható. Kombinálható légi lézerszkenneléssel! A képpontokból pontos felszínmodell számítható. A repülési időpont rugalmasan választható. Engedélyezett eljárás.	Költséges módszer. Alacsony radiometriai felbontás, így a biofizikai változók csak korlátozottan térképezhetőek.
Légi-hiperspektrális	Nagy információtartalmú felvételek készülnek, amelyek a vegetáció biofizikai állapotának felmérésére alkalmasak. A repülési időpont rugalmasan választható. Engedélyezett eljárás.	Nagy méretű adatbázis keletkezik, amelynek feldolgozása nagy erőforrásigényű. Költséges módszer.
UAV-multispektrális	Alacsony költségű üzemeltetés. Célzottan kis területek térképezése megoldható. Nagy terepi felbontás.	Kis terület felmérésére alkalmas. Alacsony megbízhatóság (geometriai pontosság, illetve radiometriai felbontás). Az UAV engedélyezése még nem tisztázott. A hordozó eszköz lezuhanásával a kamera megsemmisülhet.
UAV-hiperspektrális	Alacsony költségű üzemeltetés. Célzottan kis területek térképezése megoldható. Nagy információtartalmú felvételek.	Kis terület felmérésére alkalmas. Alacsony geometriai pontosság. Az UAV engedélyezése még nem tisztázott. A hordozó eszköz lezuhanásával a kamera megsemmisülhet.

Benue-folyó
Nigéria

Árvizek

2009

2012
szeptember

Árvizek

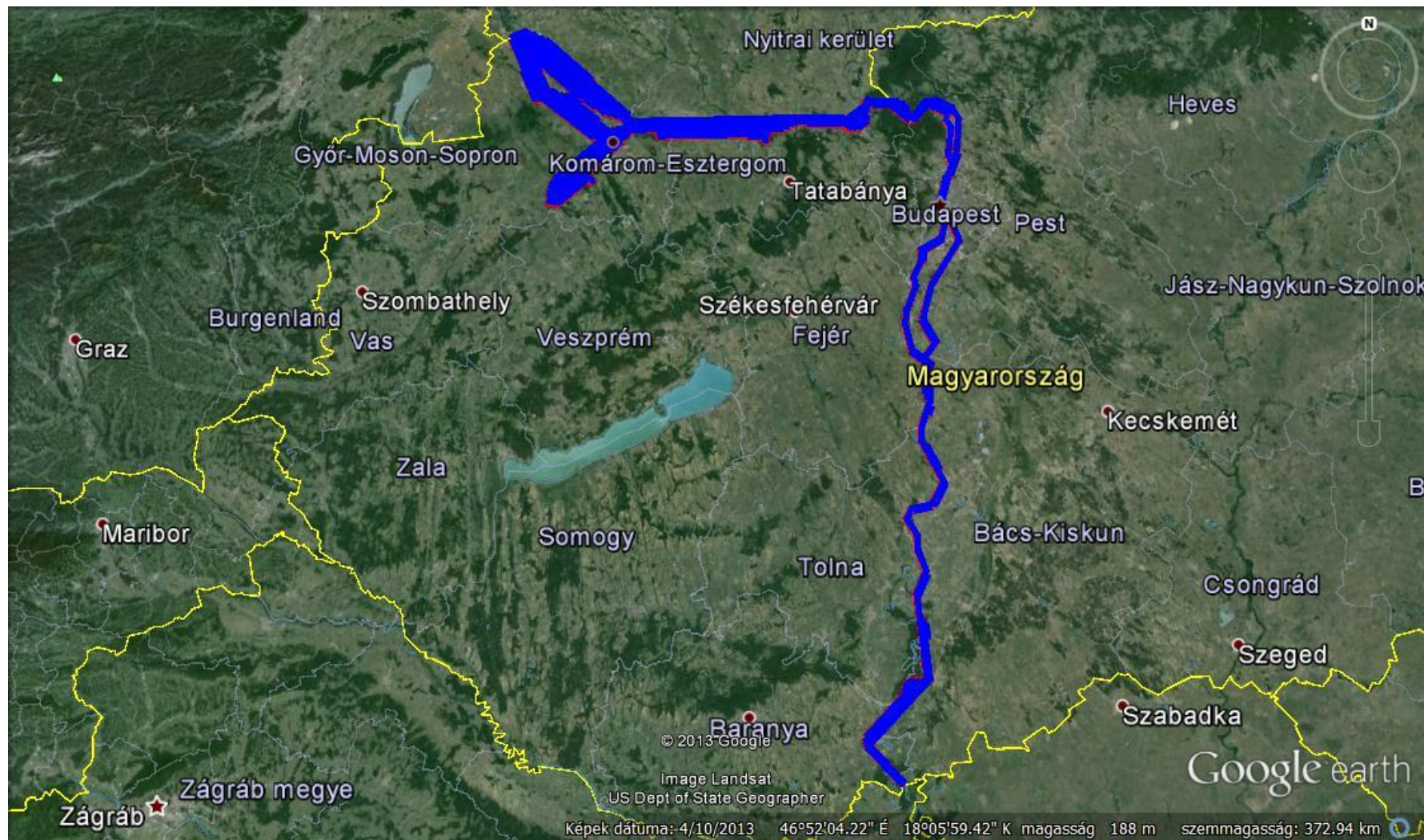
Árvíz előtt

Árvíz idején

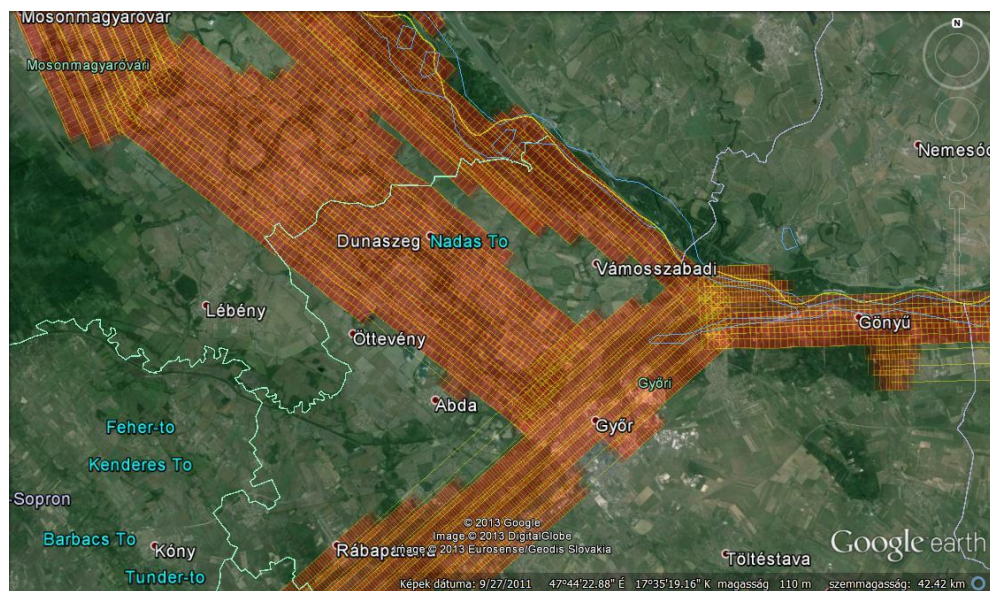

Dunai árvíz - 2013

Légi felvételezés paramétereit

- Terület nagysága
  - 1 270 km²
- Elvégzett feladatok:
  - digitális mérőkamerás felmérés,
  - légi LIDAR felmérés (kiegészítésként, az értékelhető területekről)
  - kiegészítő terepi mérések
- Paraméterek
  - geometriai felbontás: 15 cm
  - RGB és NIR színösszetétel

13000 db elkészült ortofelvétel!

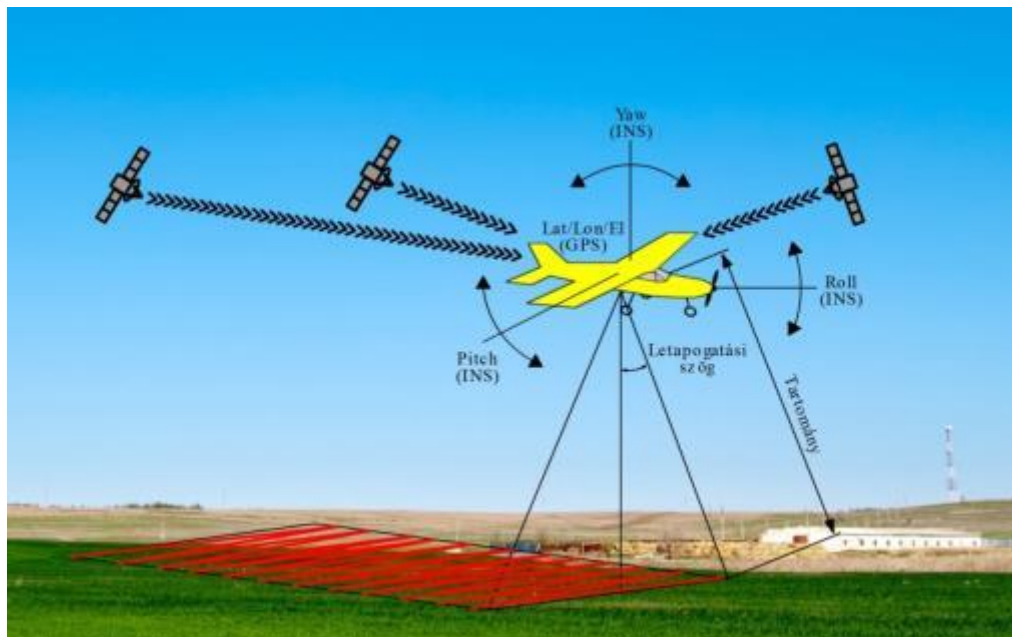

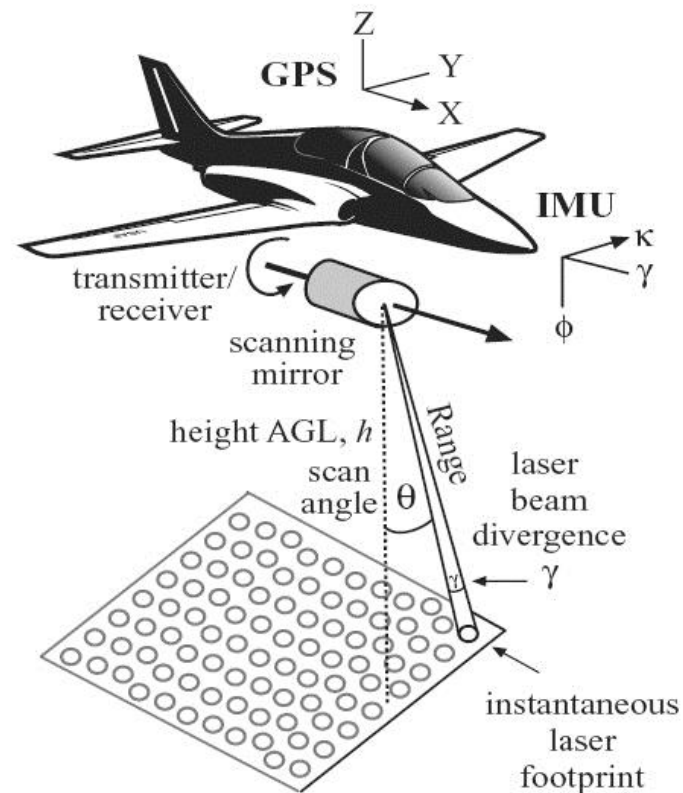
NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM
A HAZA SZOLGÁLATÁBAN

Légi LIDAR technológia

LIDAR Data Collection

A LIDAR technológia egy repülőgép, egy lézertáv mérő és a GPS navigációs rendszer házásságából született, amely egyes rendszereknél még inerciális navigációs rendszerrel is kiegészül.

LIDAR felmérés

UAV rendszerű lézerszkennelés

RIEGL VQ-480-U

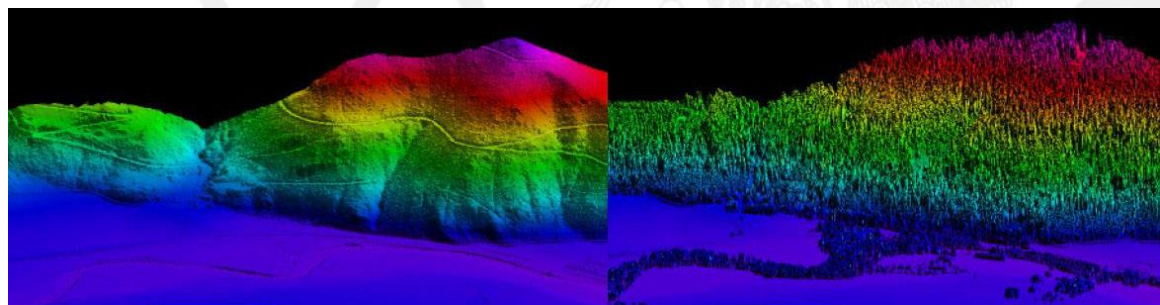
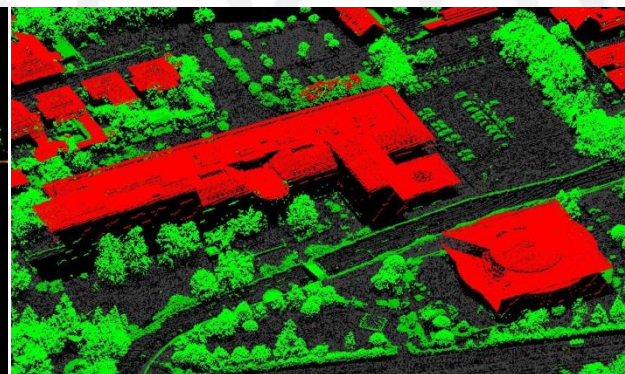
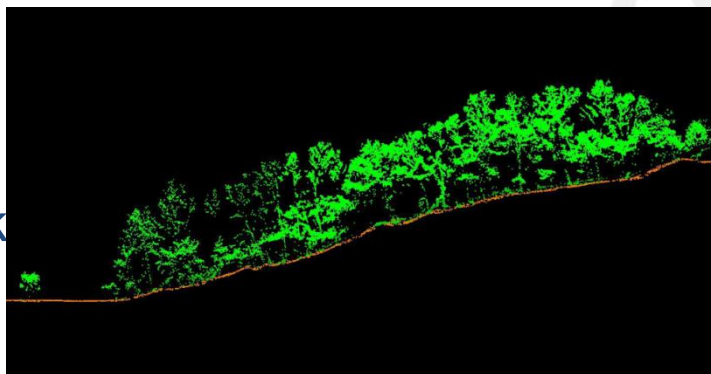
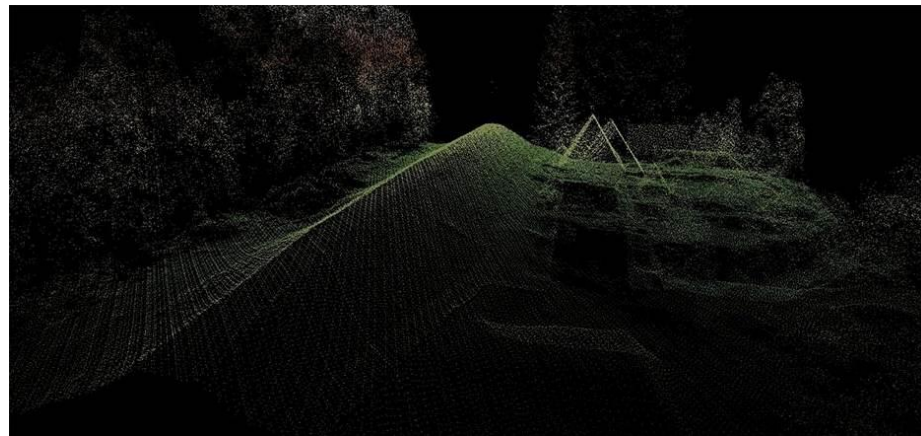

**RIEGL RiCOPTER
with VUX-SYS**

Lézerszkennelt felvételek

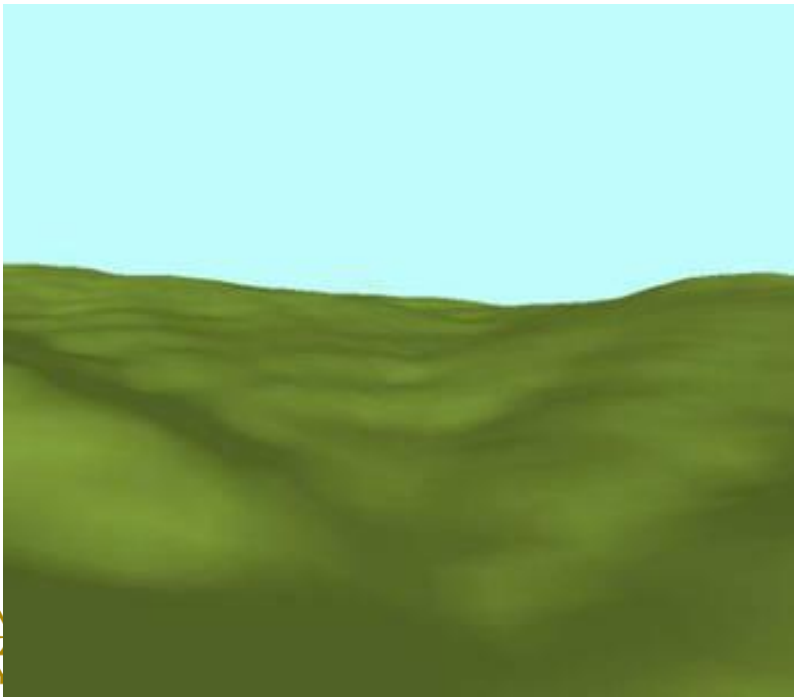
- Felvételezés eredménye → pontfelhő (x,y,z koordináták)
- Pontok klasszifikálása (talaj, épület, növényzet pontok)
- Digitális domborzat modell (DDM) és digitális felszínmodell (DFM) generálása

Általános műszaki paraméterek

- 6-12pont/m²
- 600-1200m sáv szélesség
- 2 cm vertikális és horizontális pontosság
- repülési sebesség: 60-75m/s

Radar adatok (SRTM) alapján készített terepmodell 3D ábrázolása

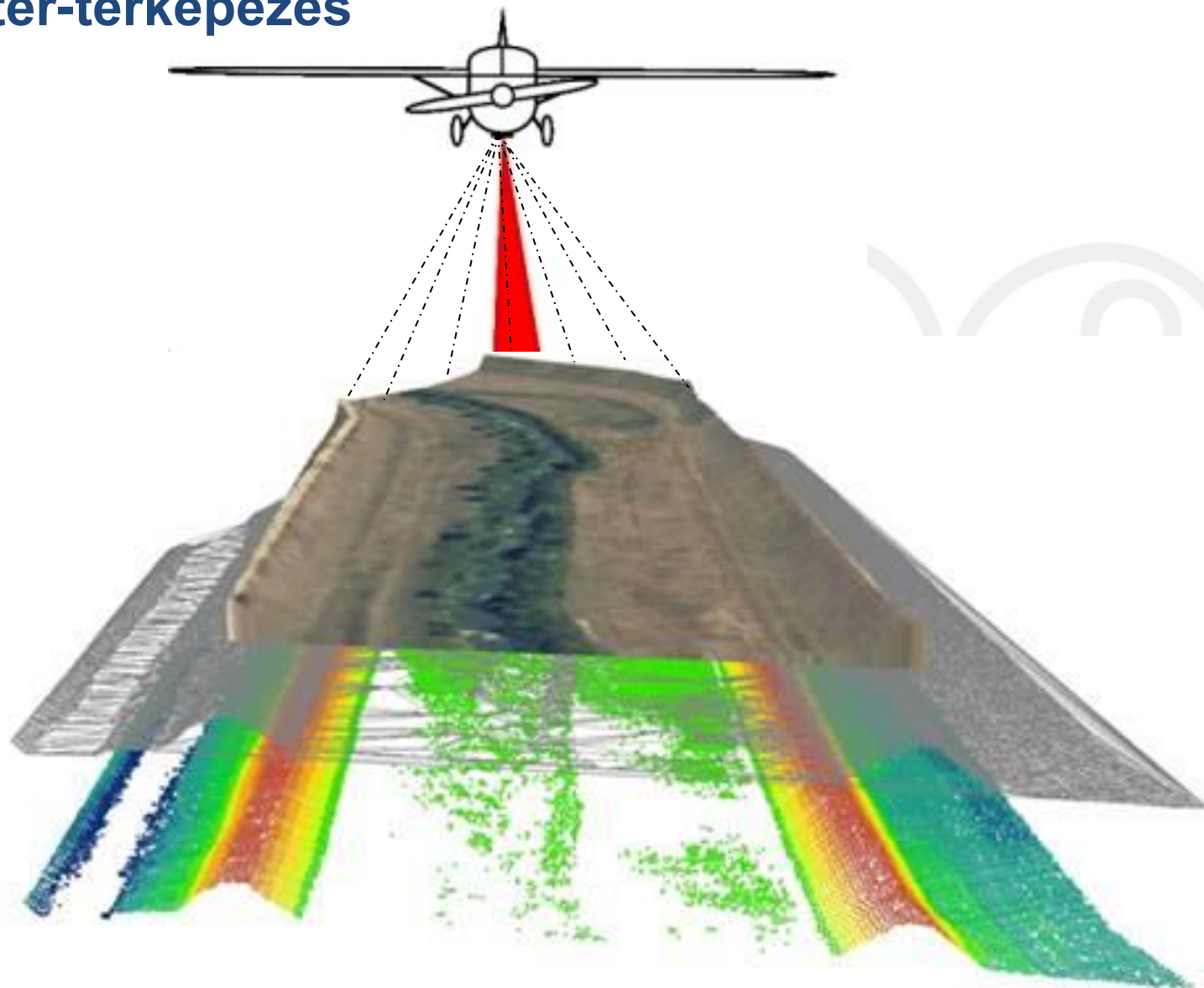

LIDAR alapján készített terepmodell 3D ábrázolása

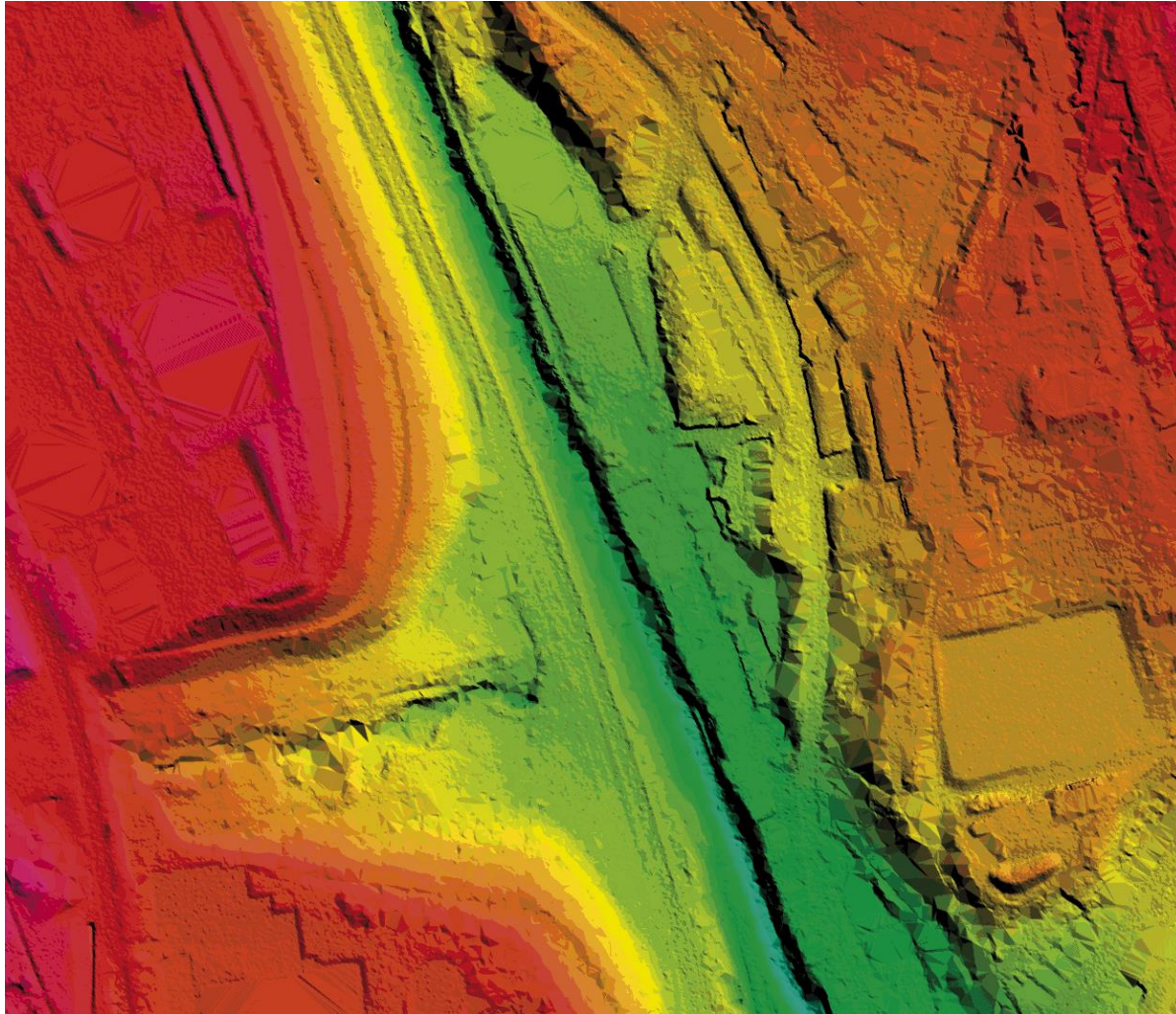

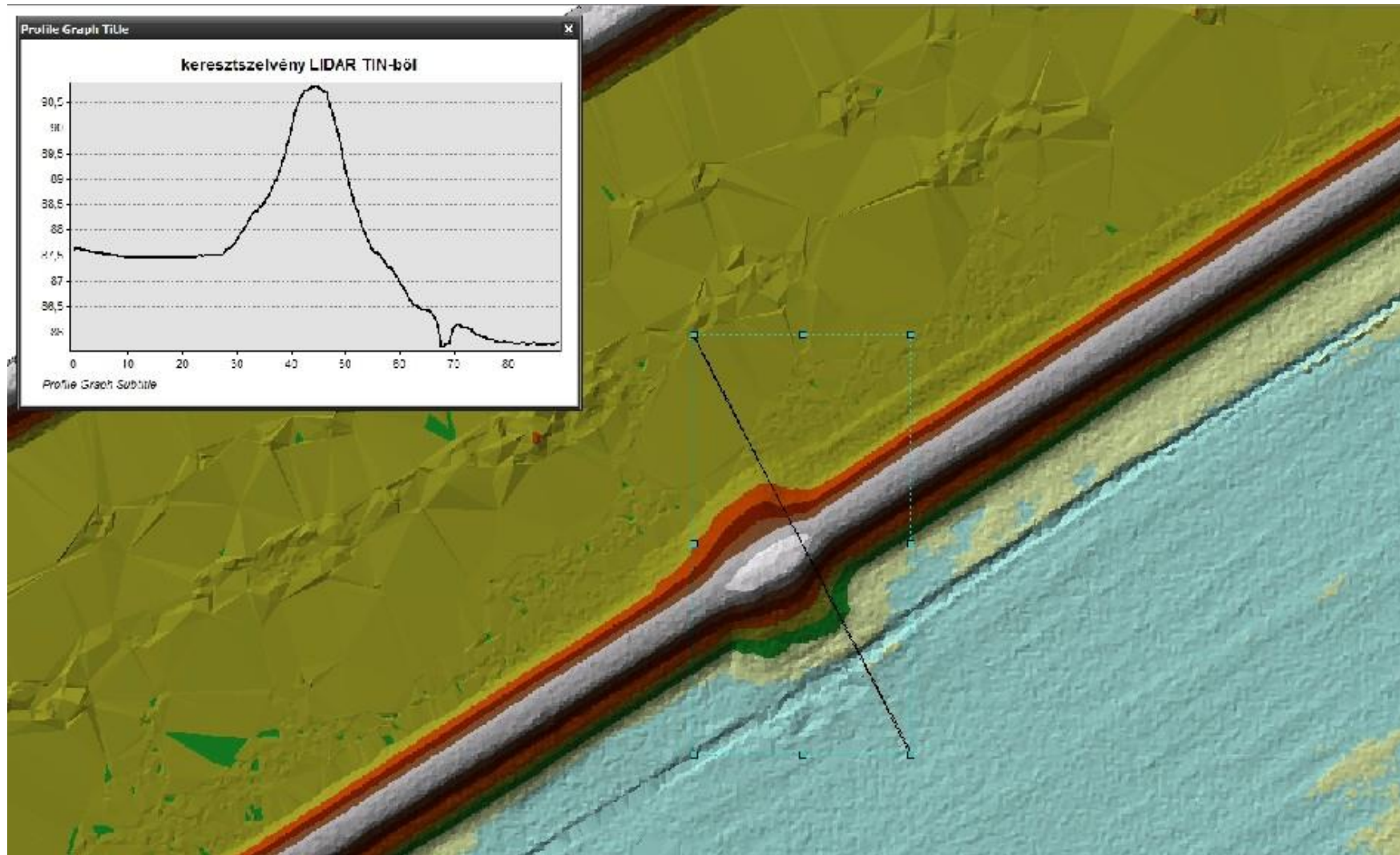
Hullámtér-térképezés

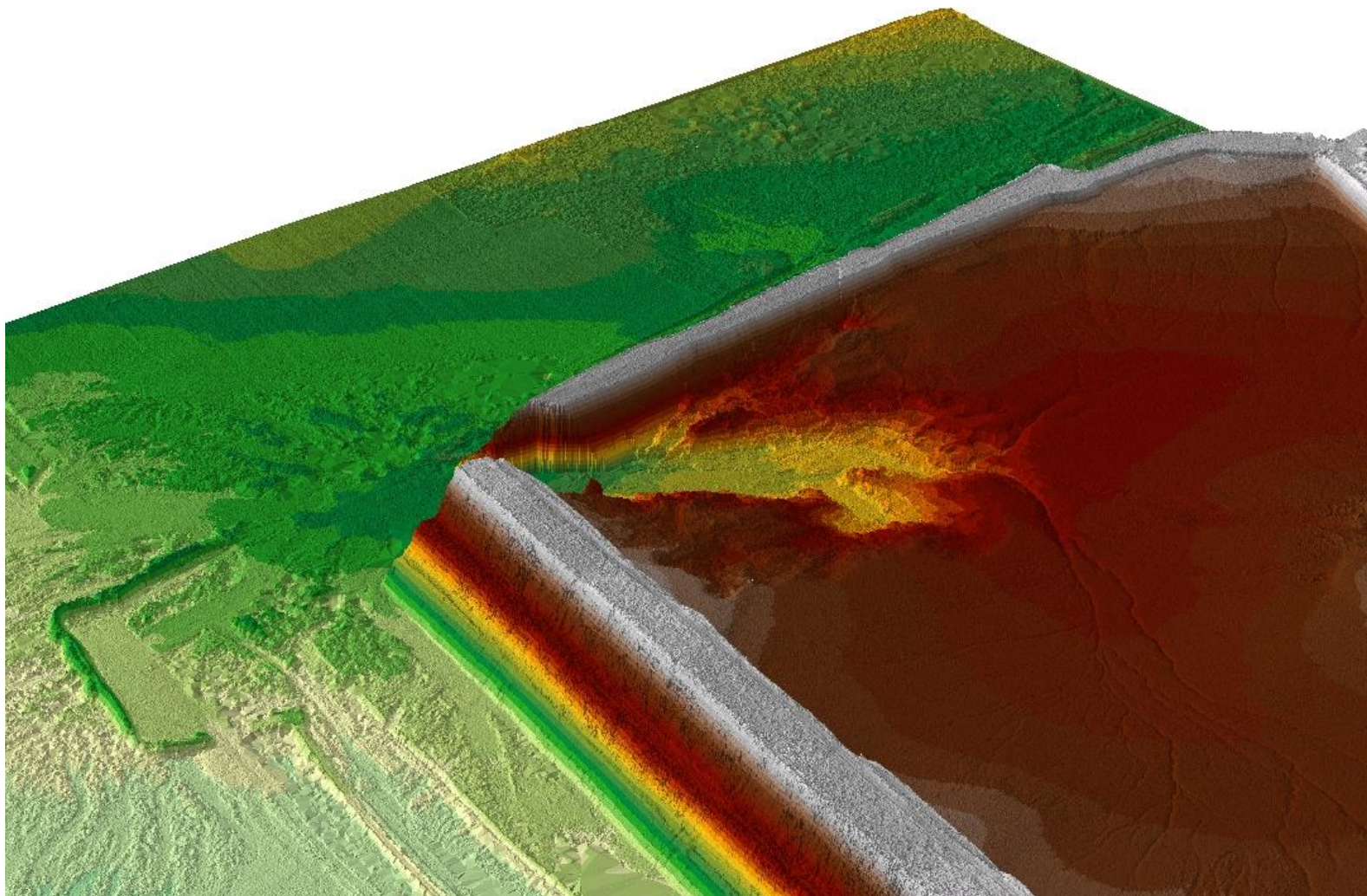

Hullámtér-térképezés

Lézerszkennelt adatok alkalmazása

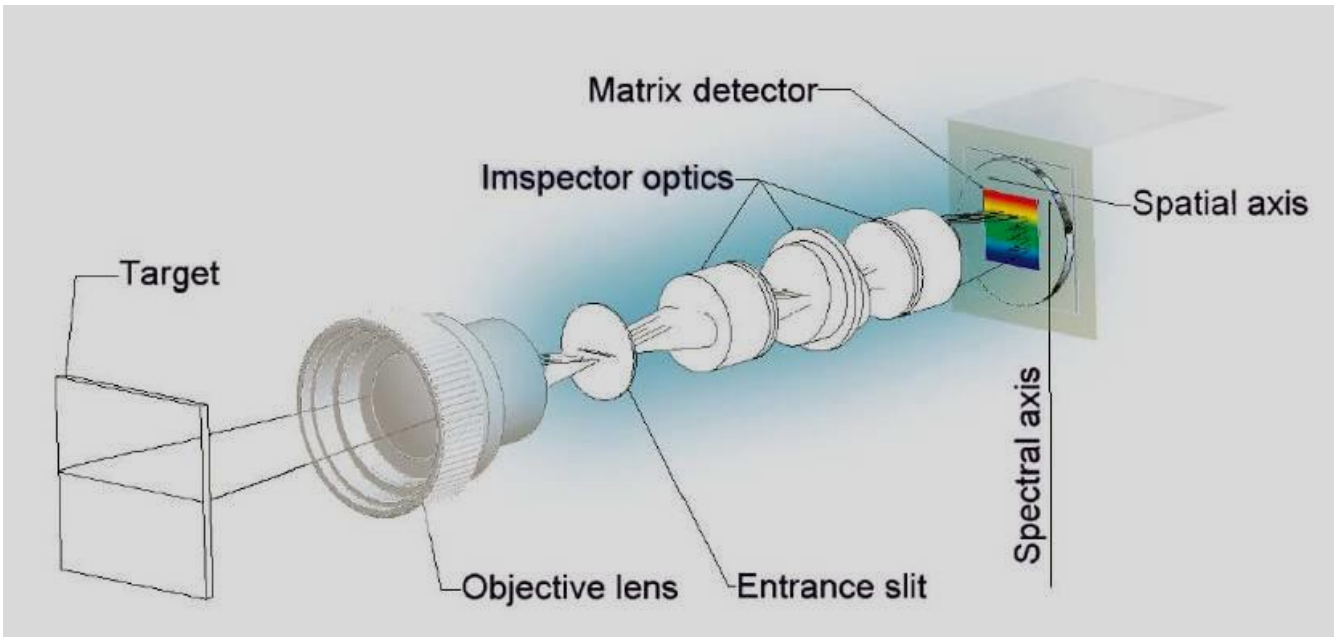

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM
A HAZA SZOLGÁLATÁBAN

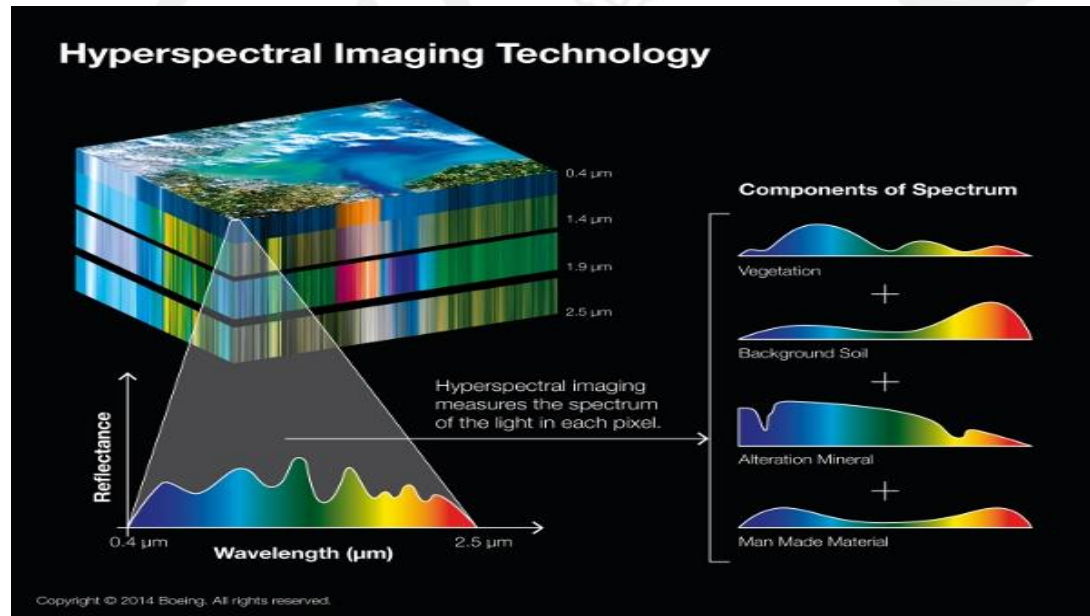
Forrás: KRF

A hiperspektrális technológia

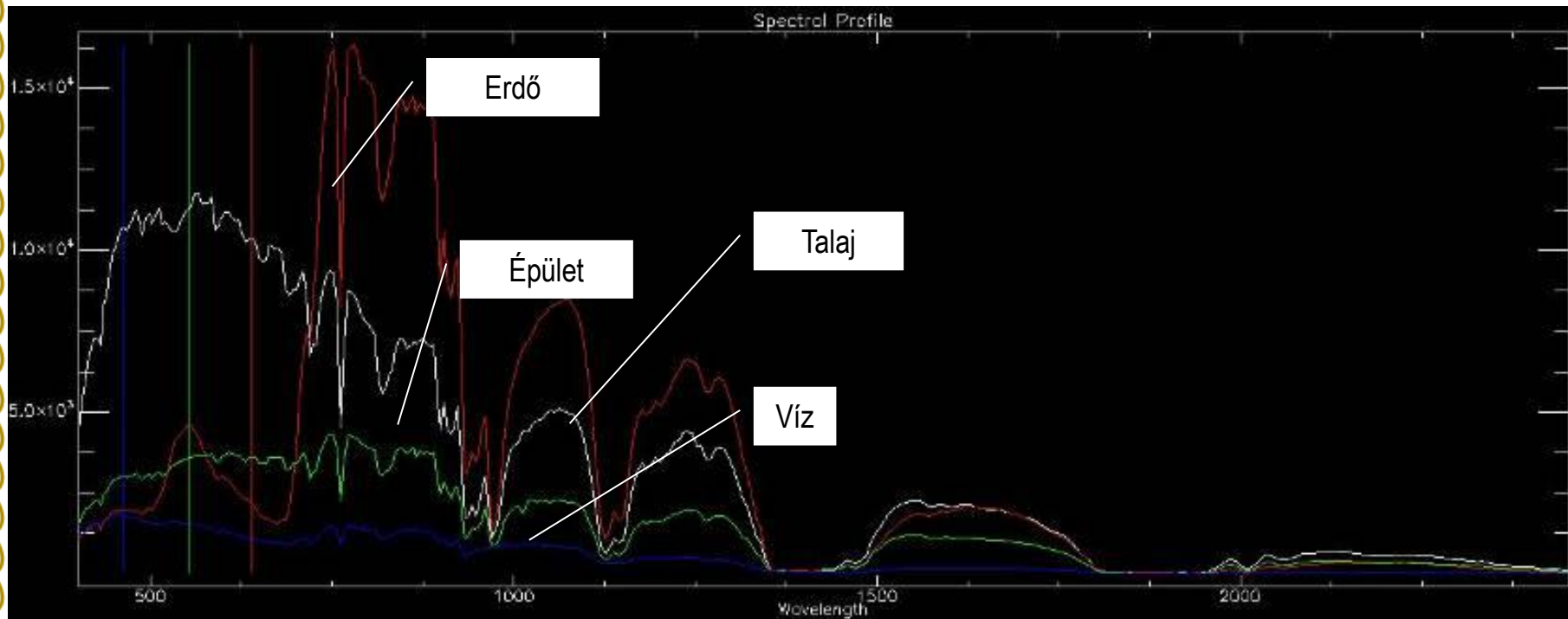

Forrás: Specim

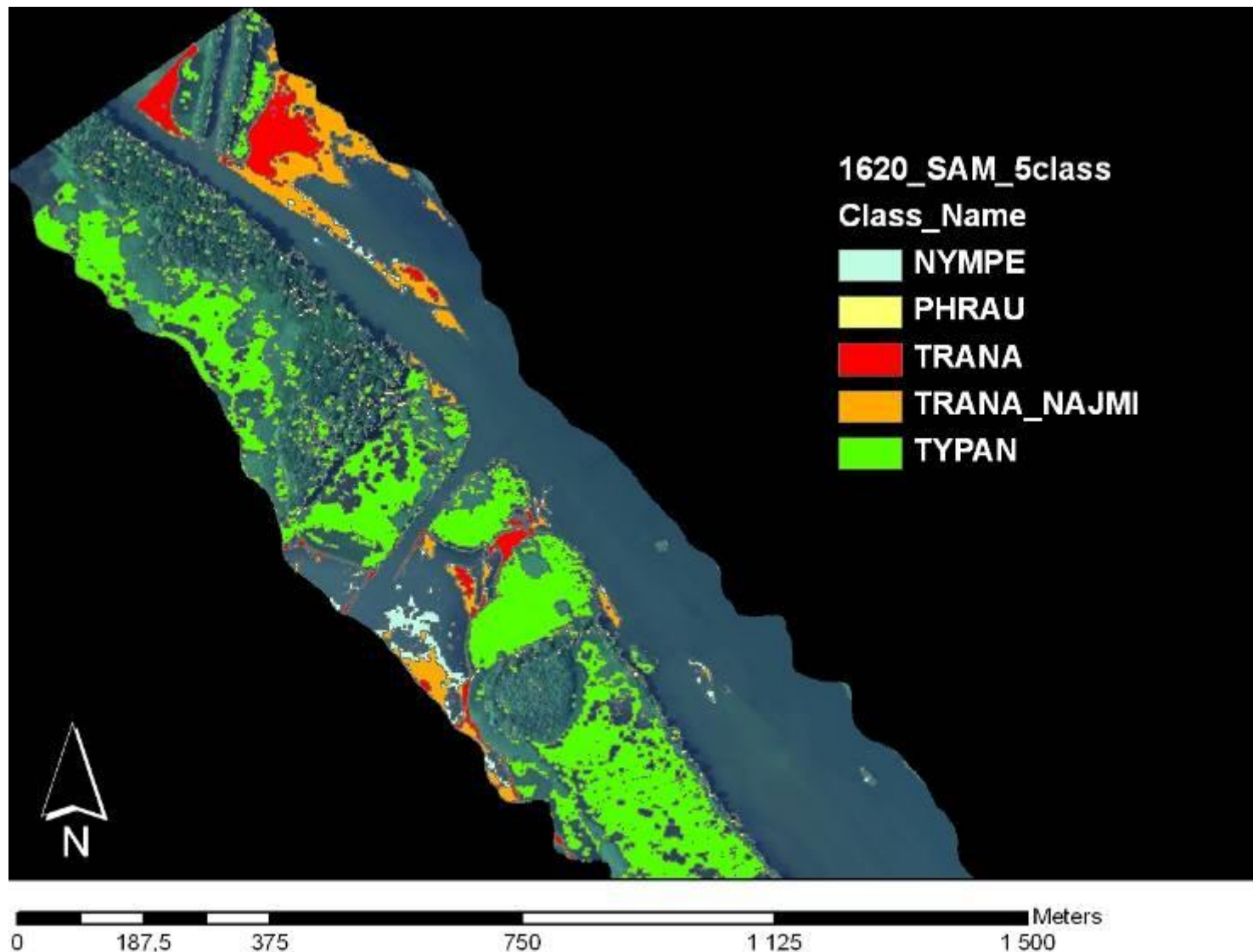
NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM
A HAZA SZOLGÁLATÁBAN

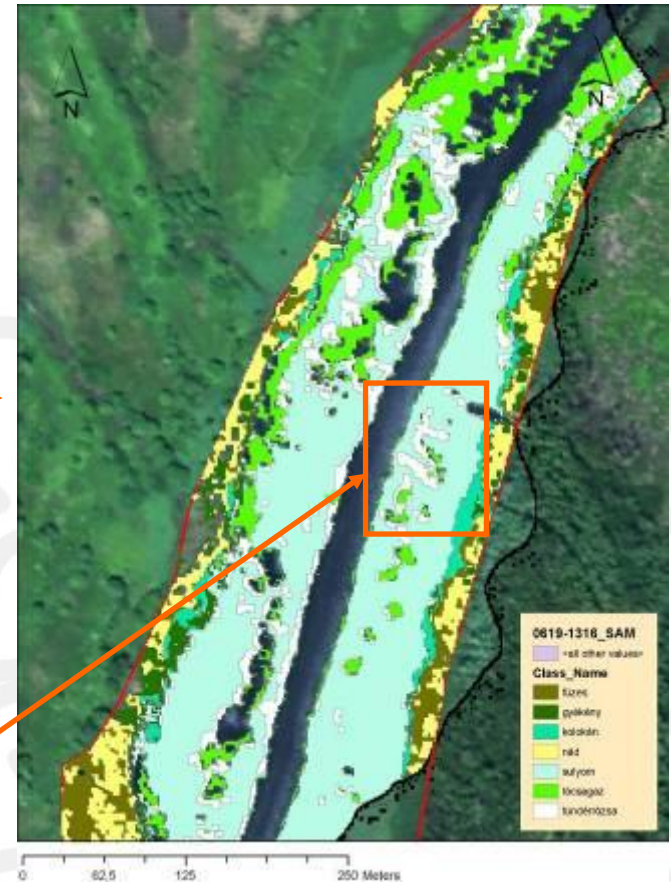
Jellemző spektrumok

Hullámtéri vegetációk térképezése

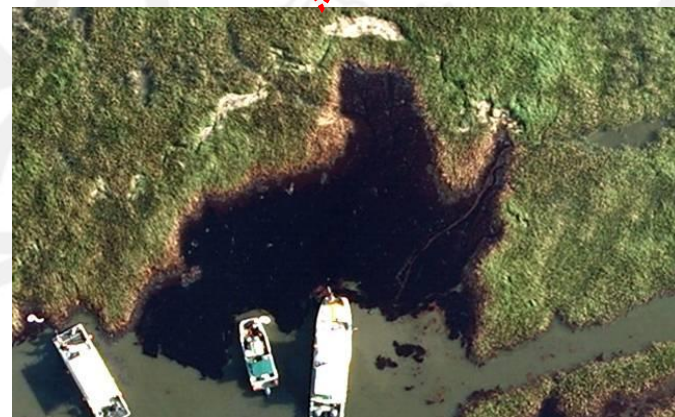
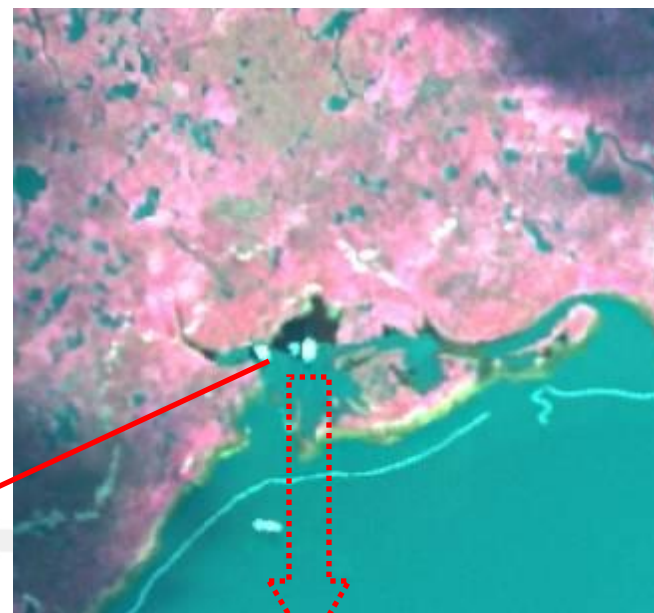
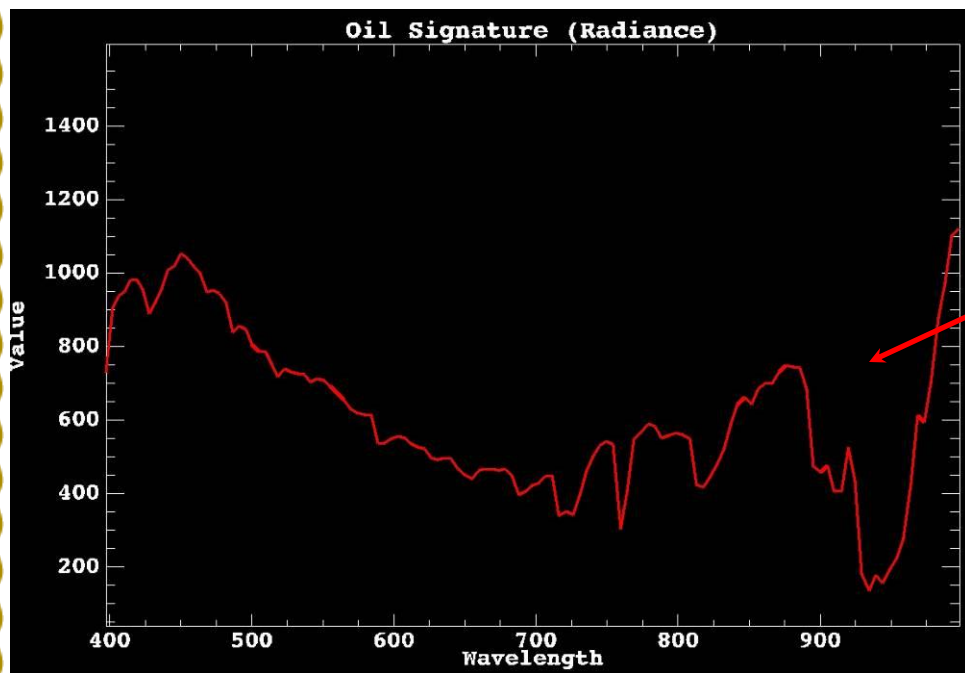

Hullámtéri vegetációk térképezése

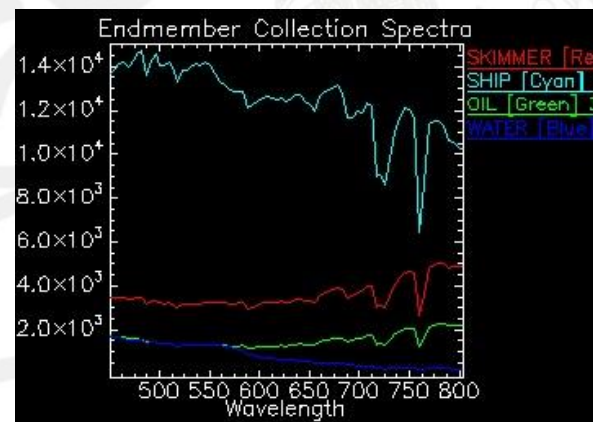
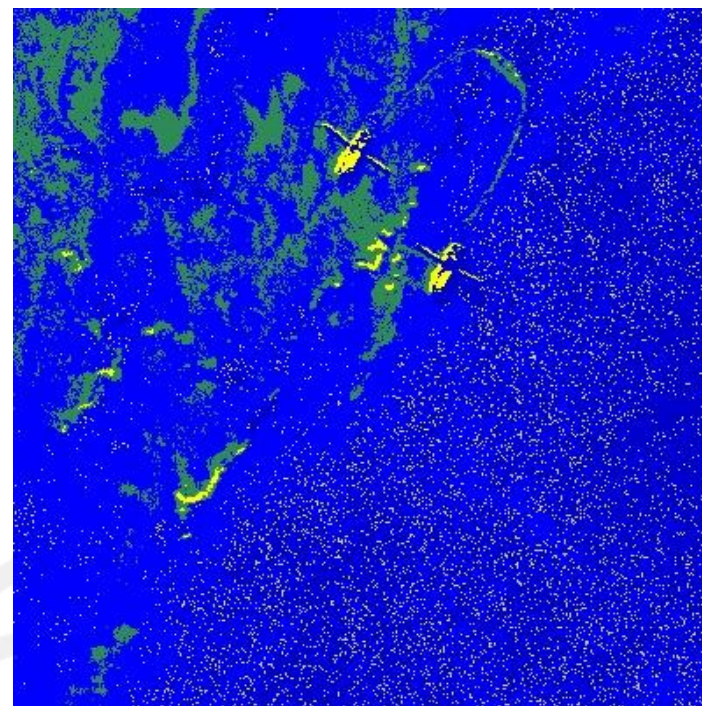
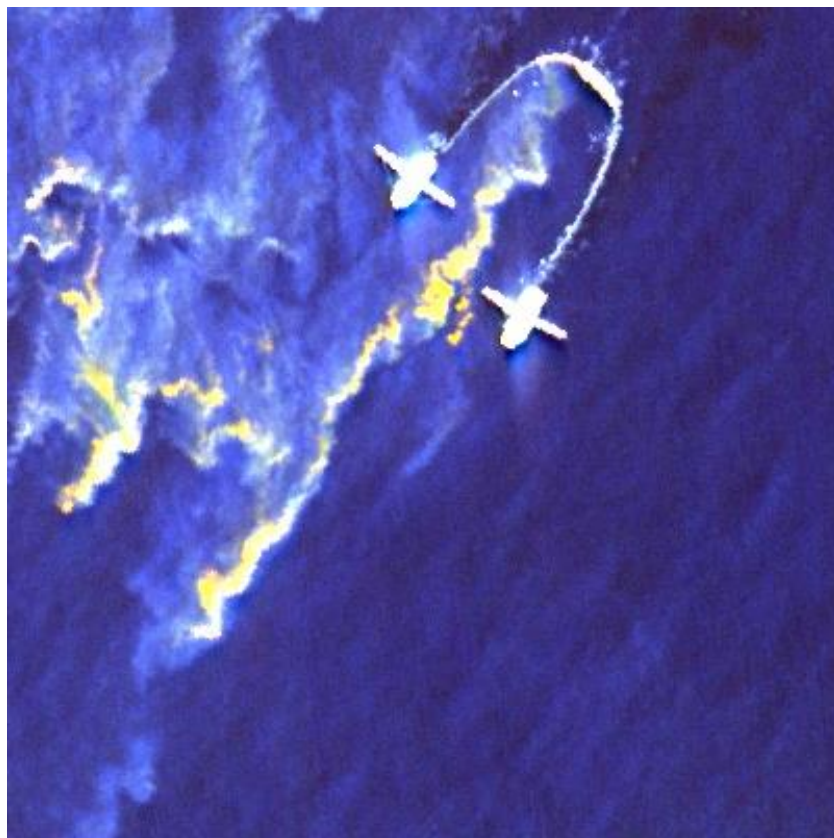

Szennyezések térképezése

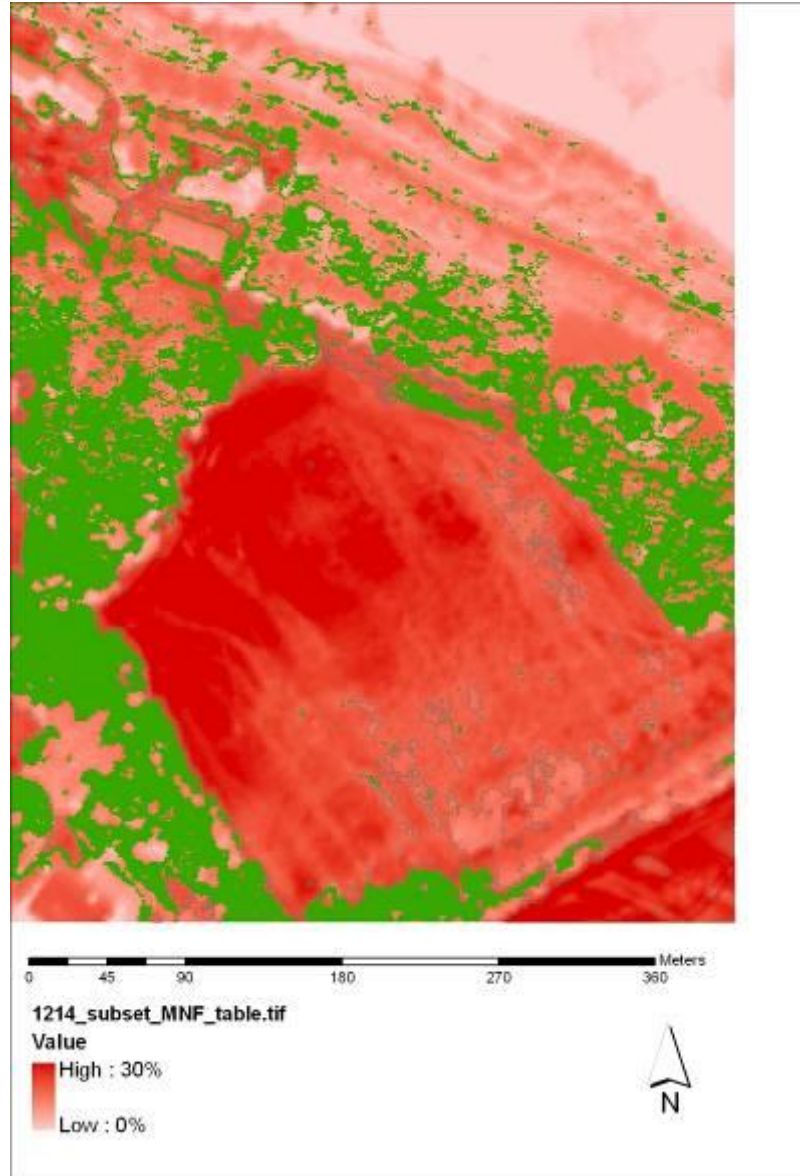

Forrás: Galileo Inc.

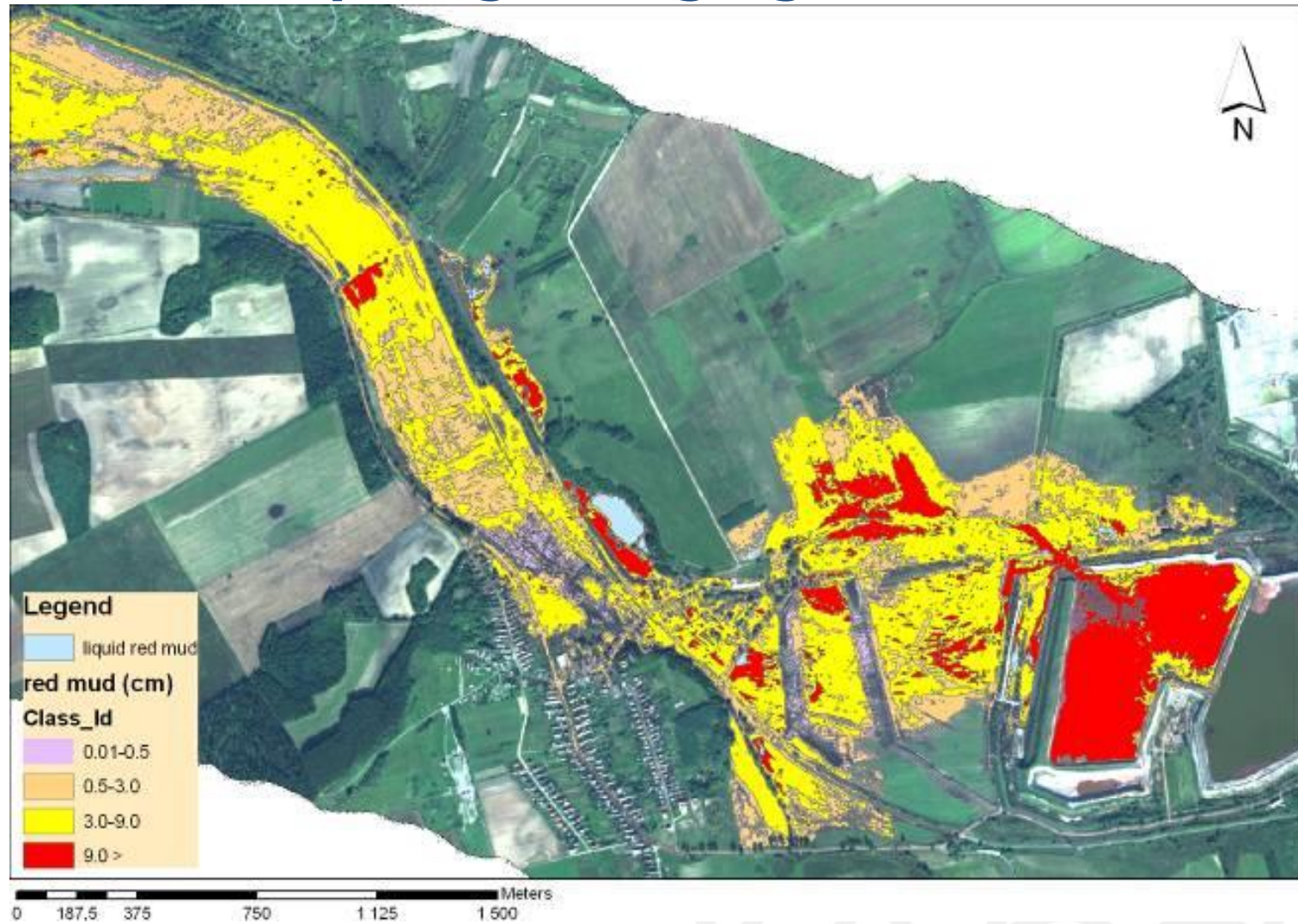
Szennyezések térképezése

Forrás: Galileo Inc.

Iszapréteg vastagság mérése

Vörösiszap elöntés visszamérése

RGB

RGB

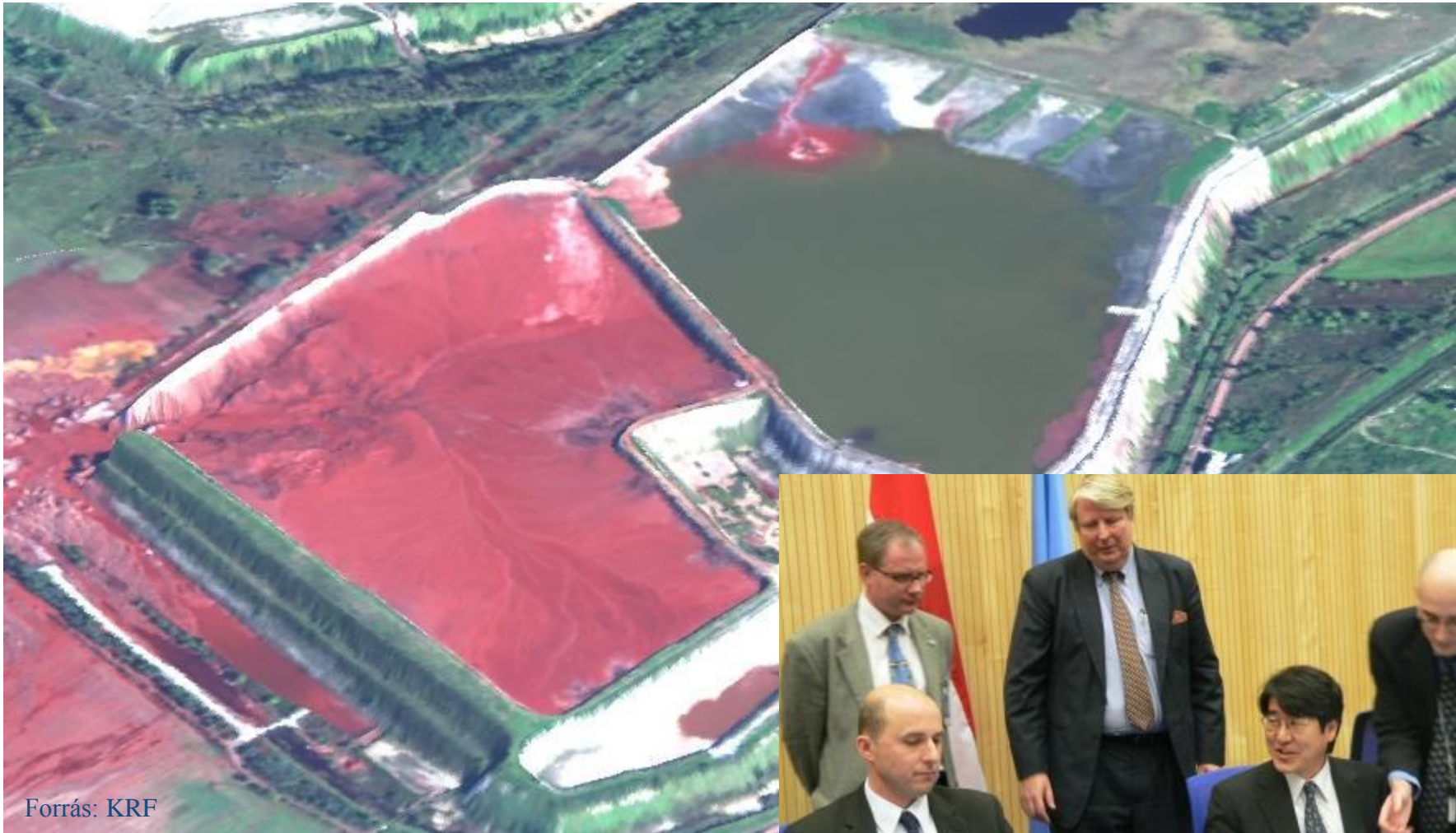

CIR 2010.10.10

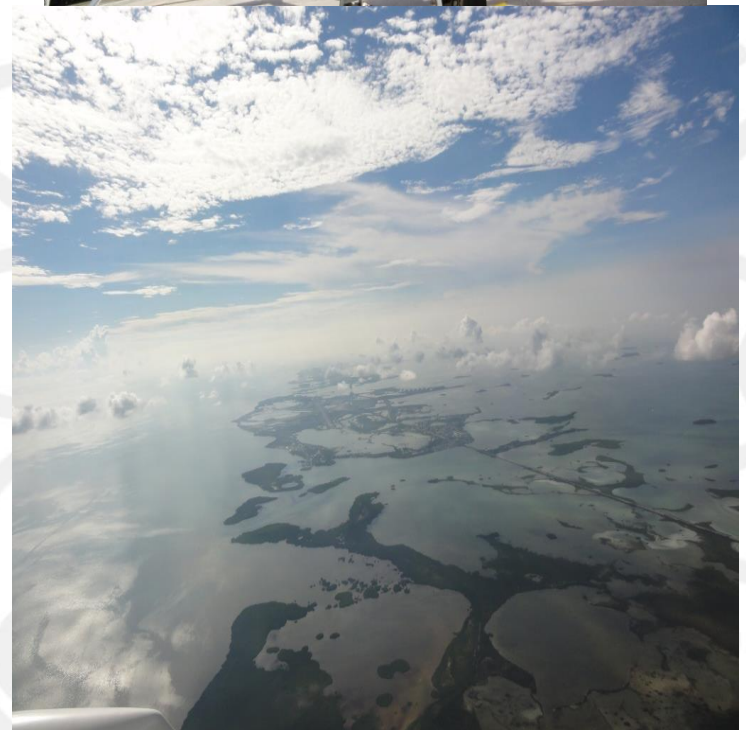
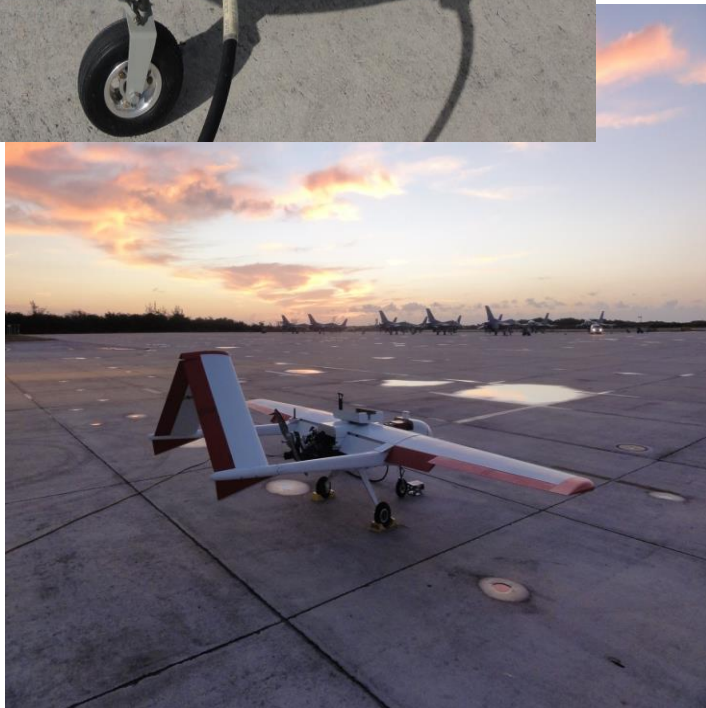
CIR 2011.09.25

A LIDAR és a hiperspektrális adatok integrálása

Forrás: KRF

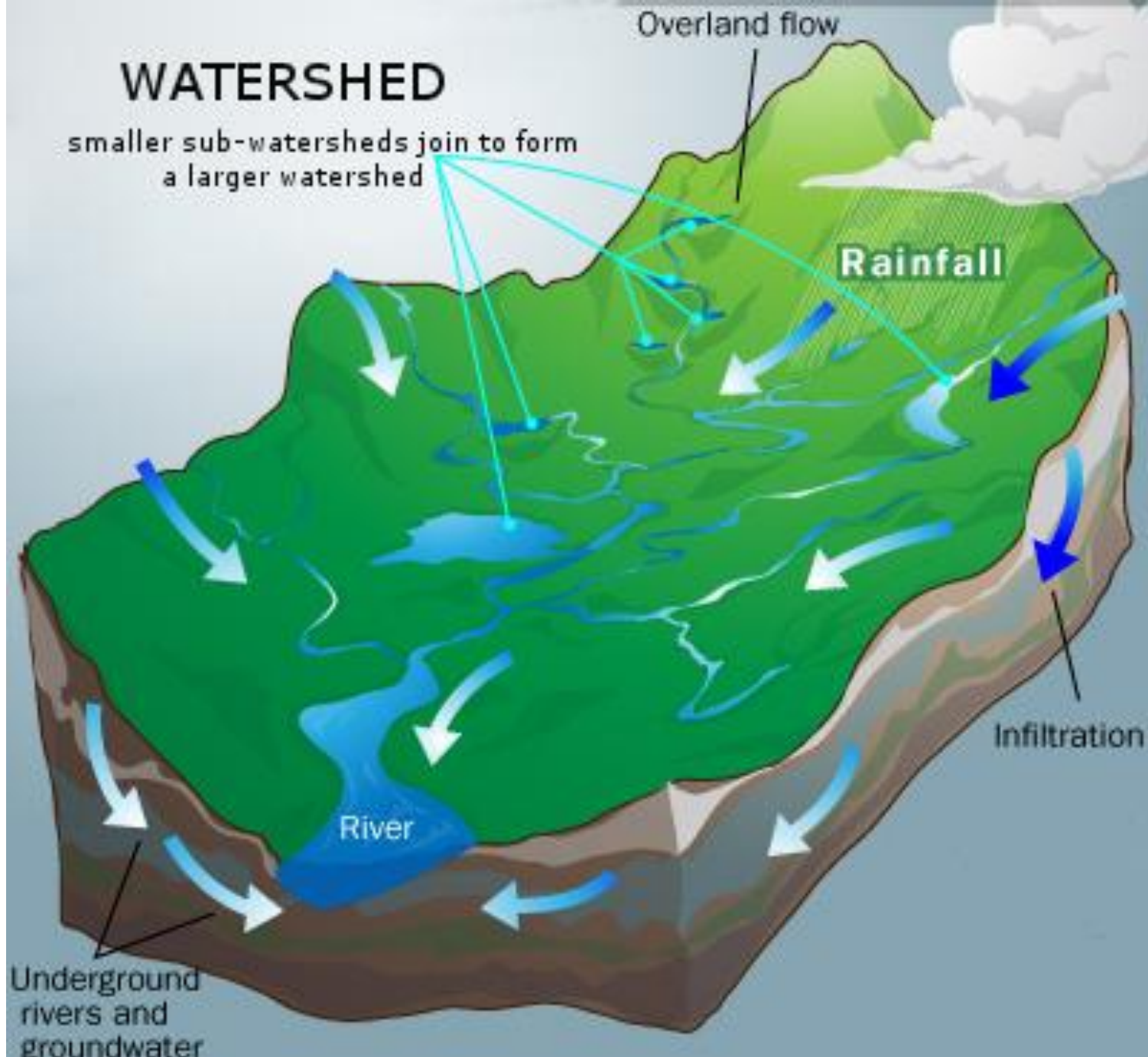

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM
A HAZA SZOLGÁLATÁBAN

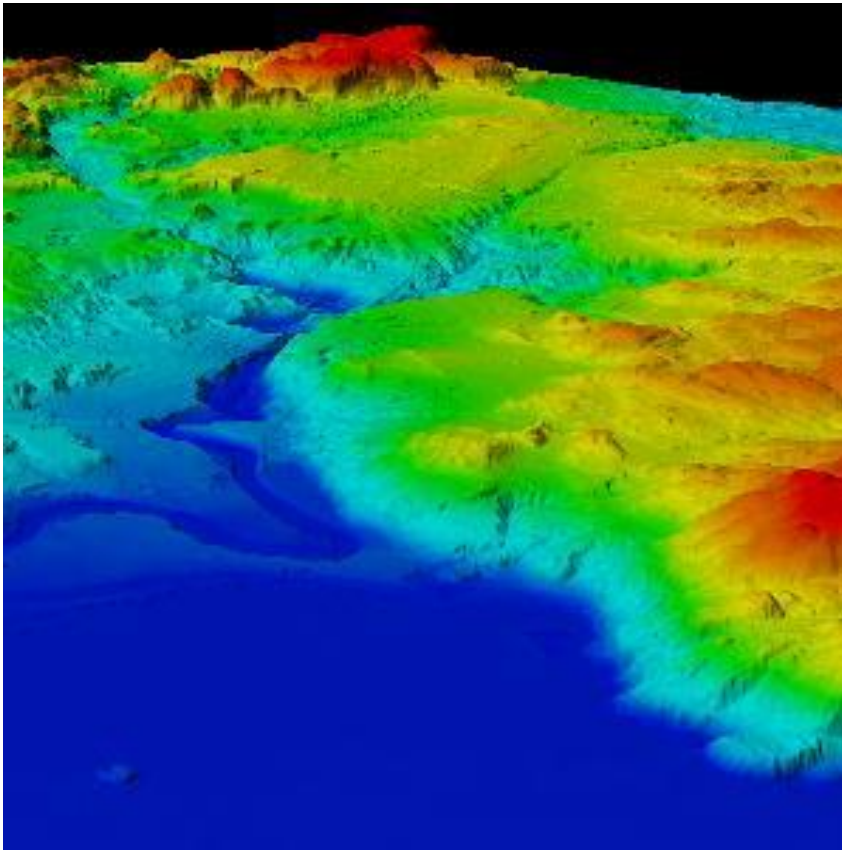
WATERSHED

smaller sub-watersheds join to form a larger watershed

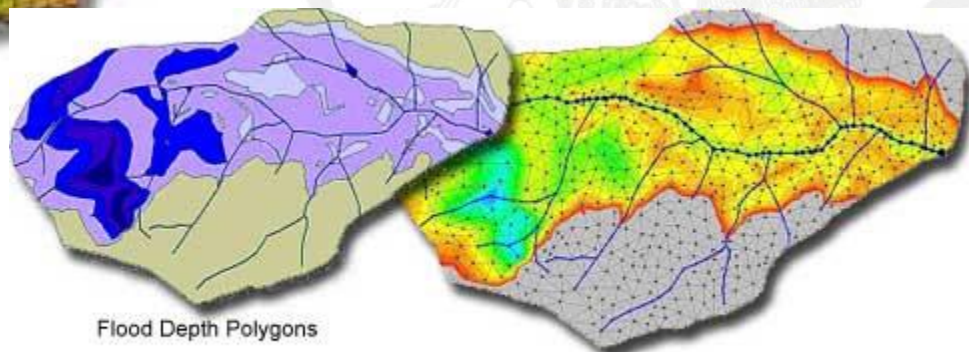
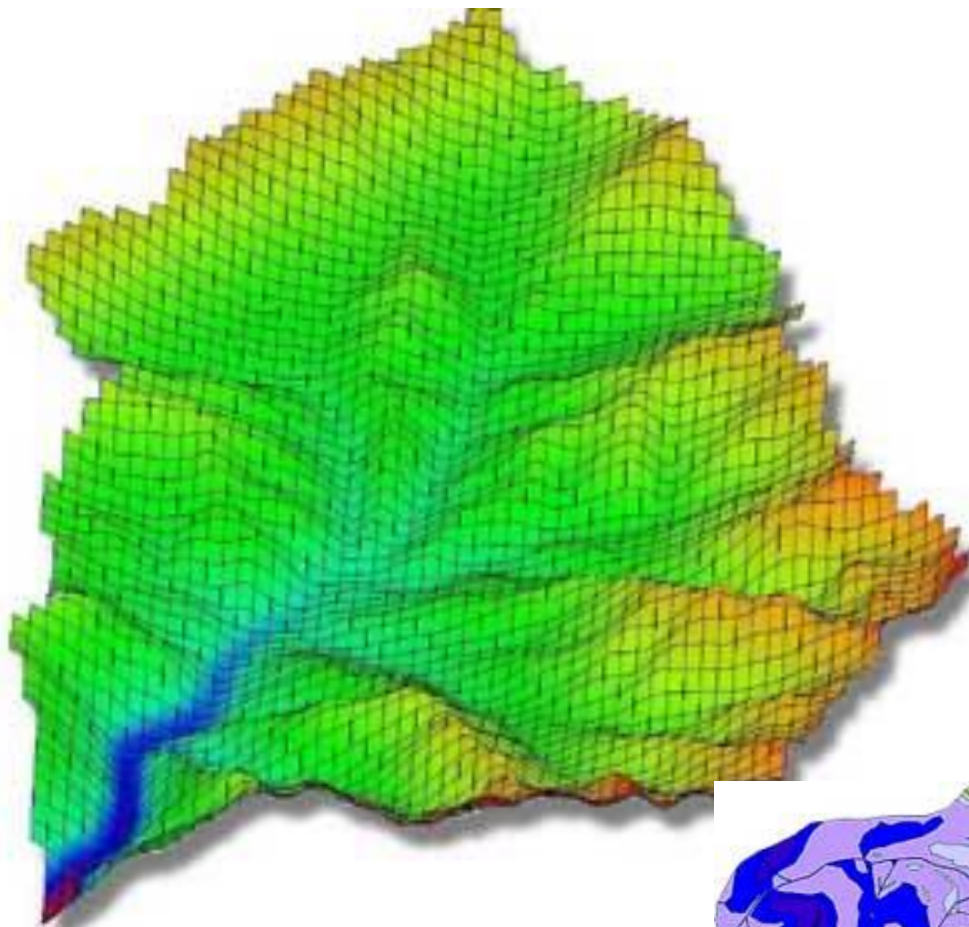

Vízgyűjtők digitális terepmodellje

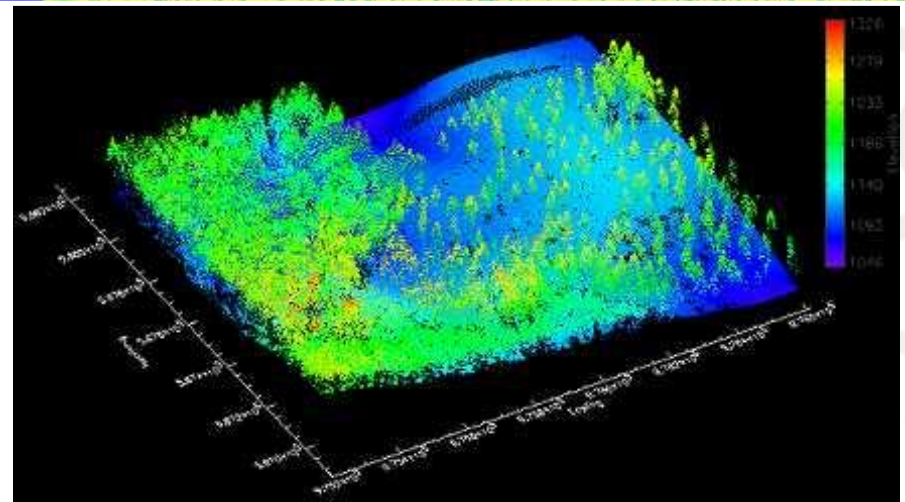
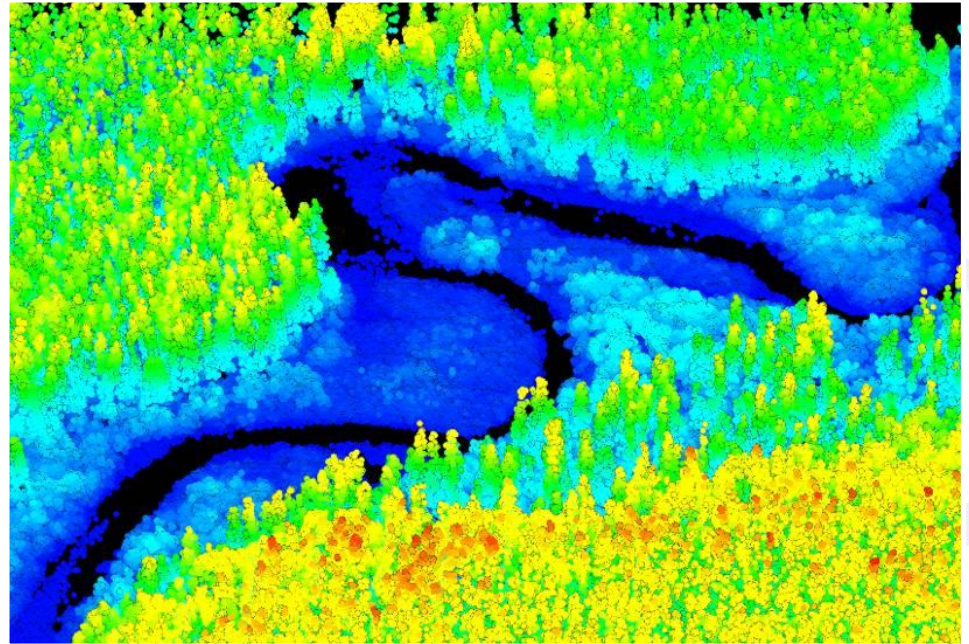
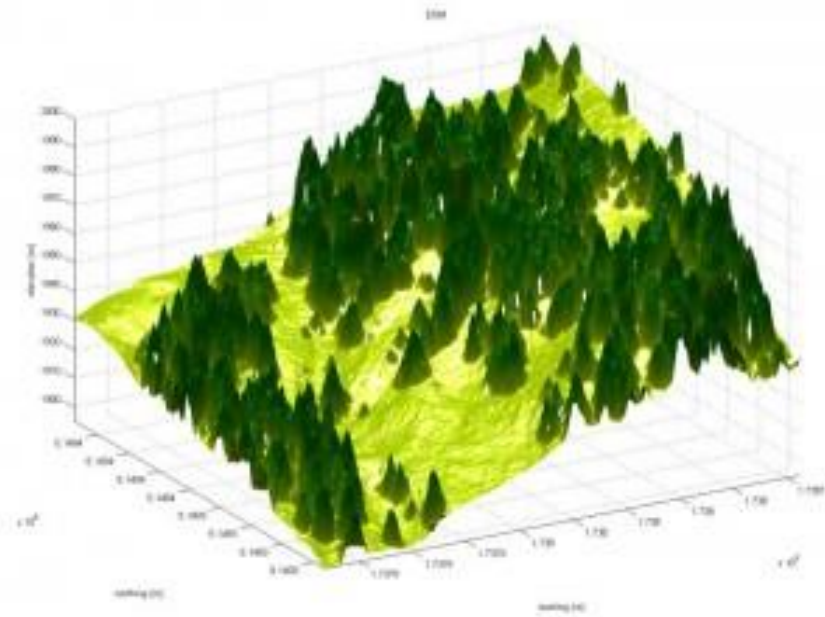
Lefolyási útvonalak számítása

Flood Depth Polygons

Flood Depth Contours

Borítottság felmérése

Egyedi faméret és alakzat meghatározás

Legmagasabb pont magassága:

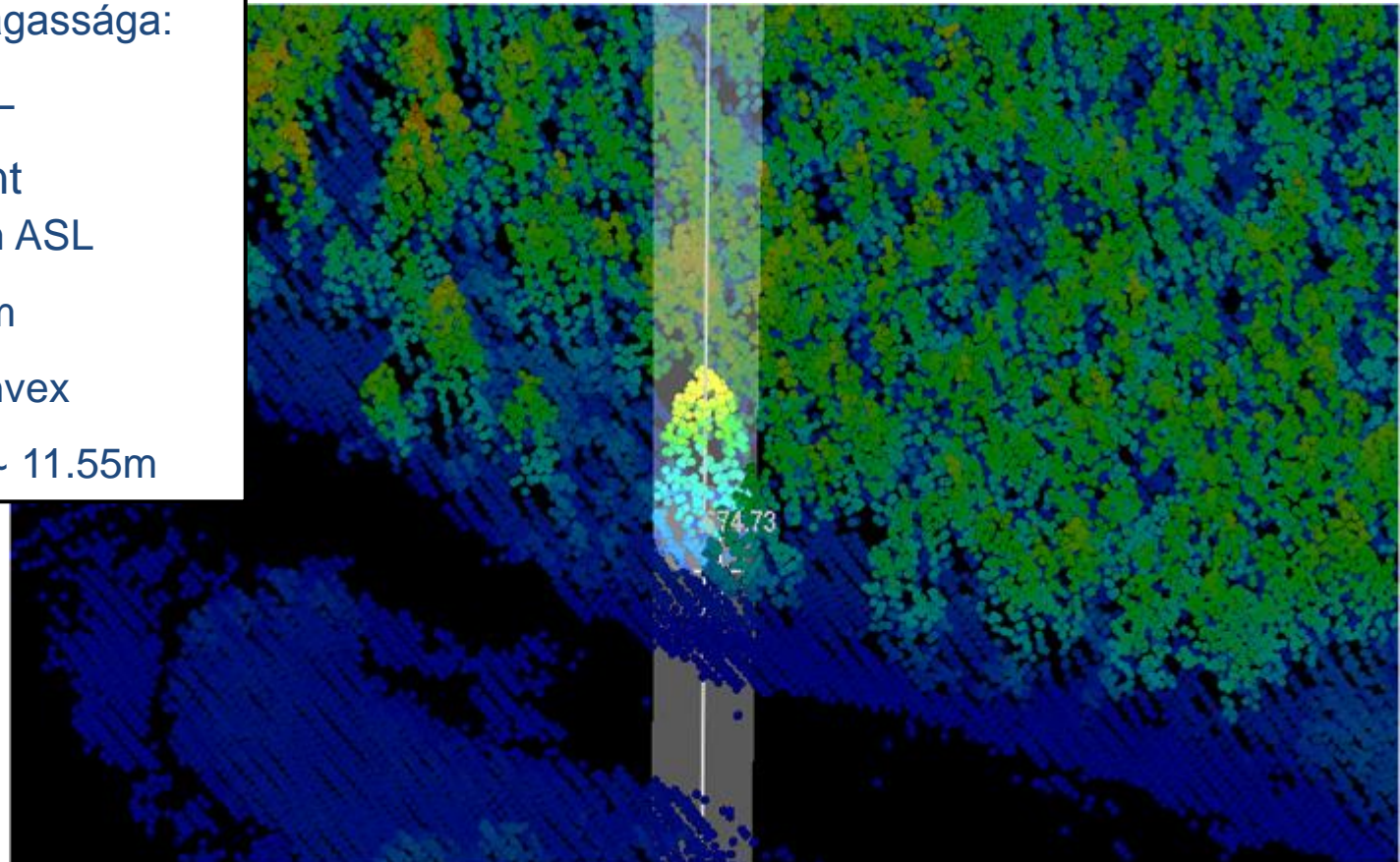
675.21m ASL

Legalacsonyabb pont
magassága: 707.87m ASL

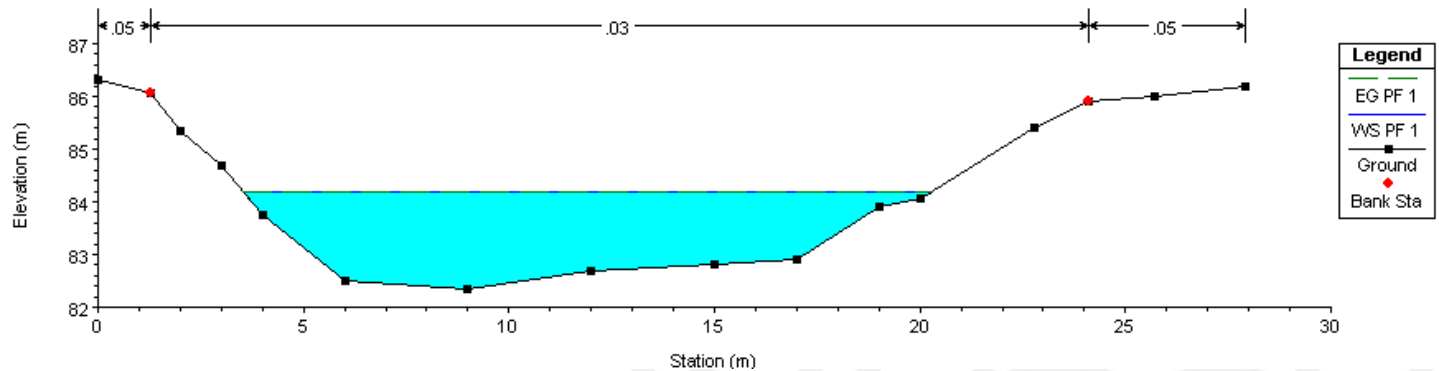
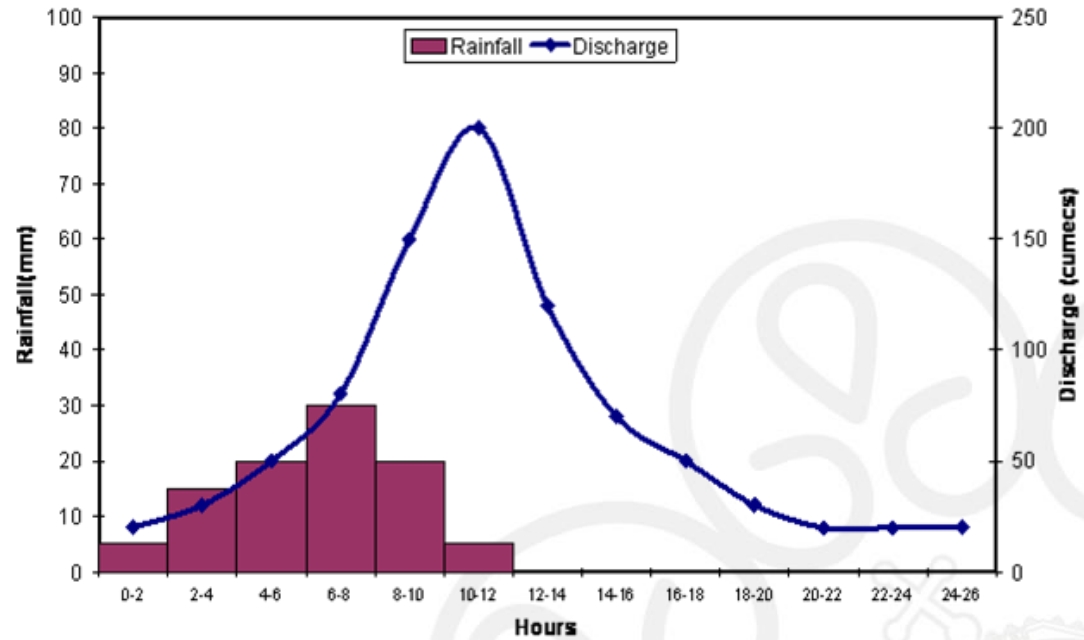
Fa magasság ~ 32.66m

Lombozat alakja ~ Convex

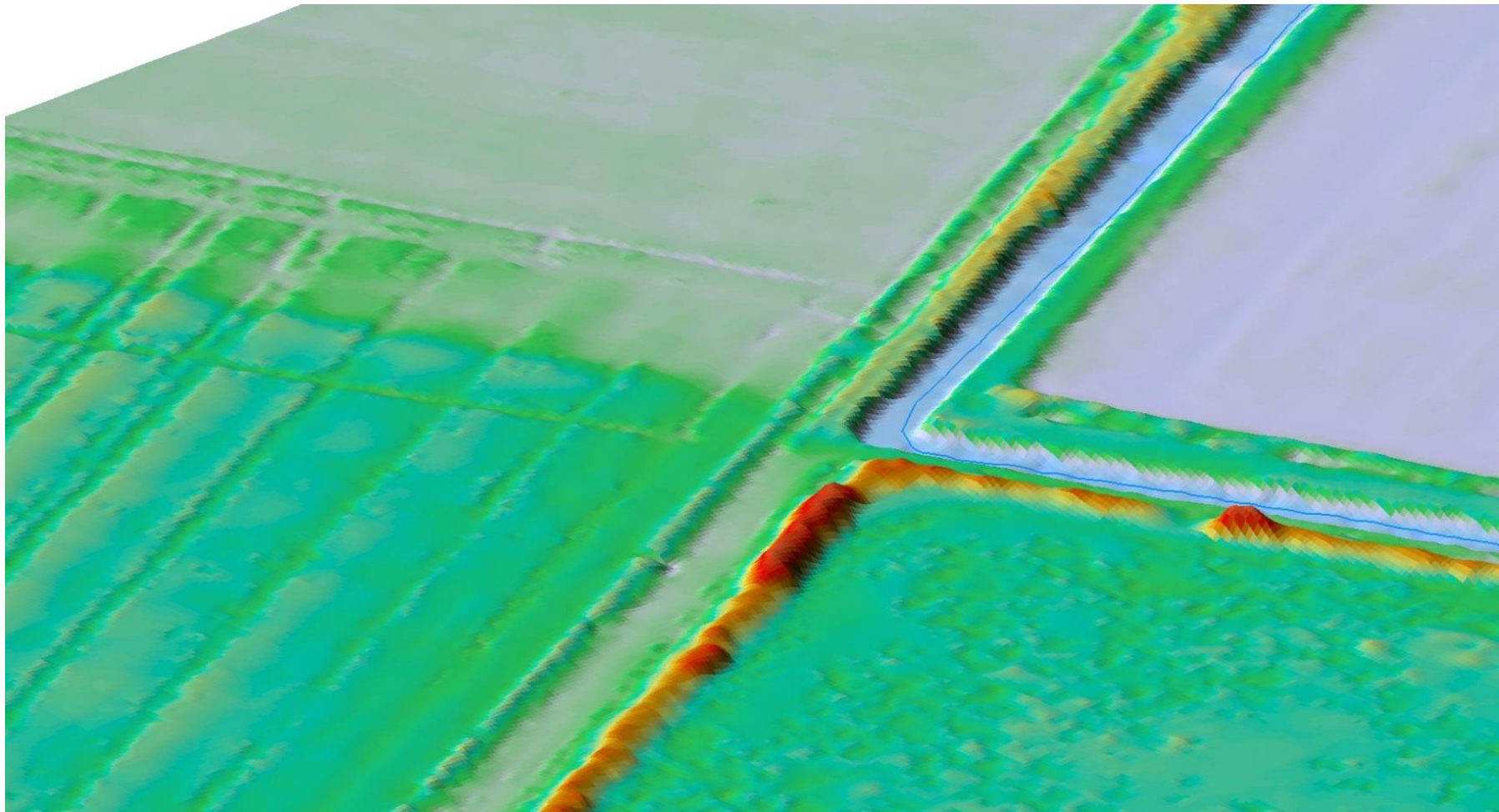
Lombozat kiterjedése ~ 11.55m

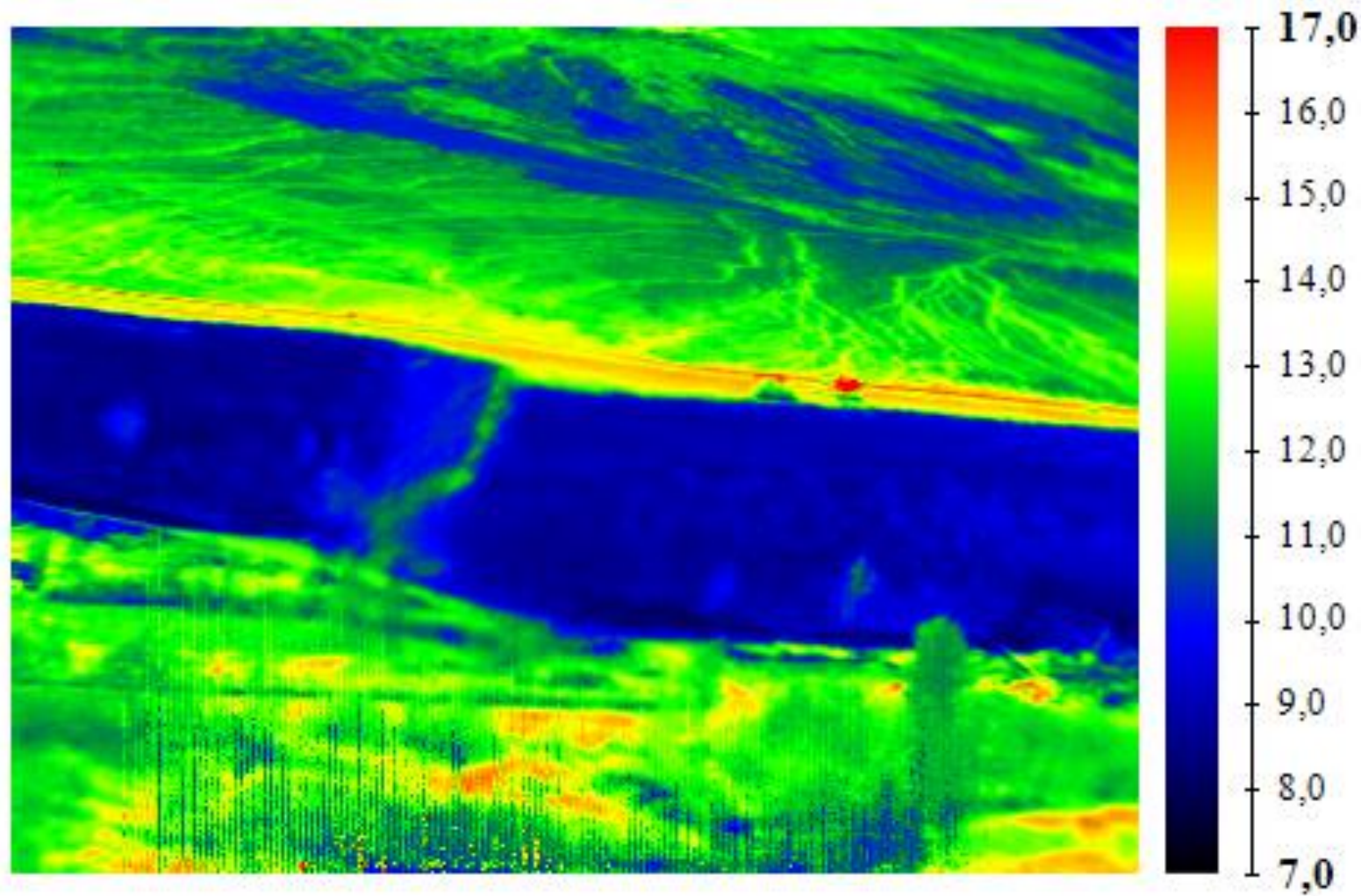
Vízállás-előrejelzés

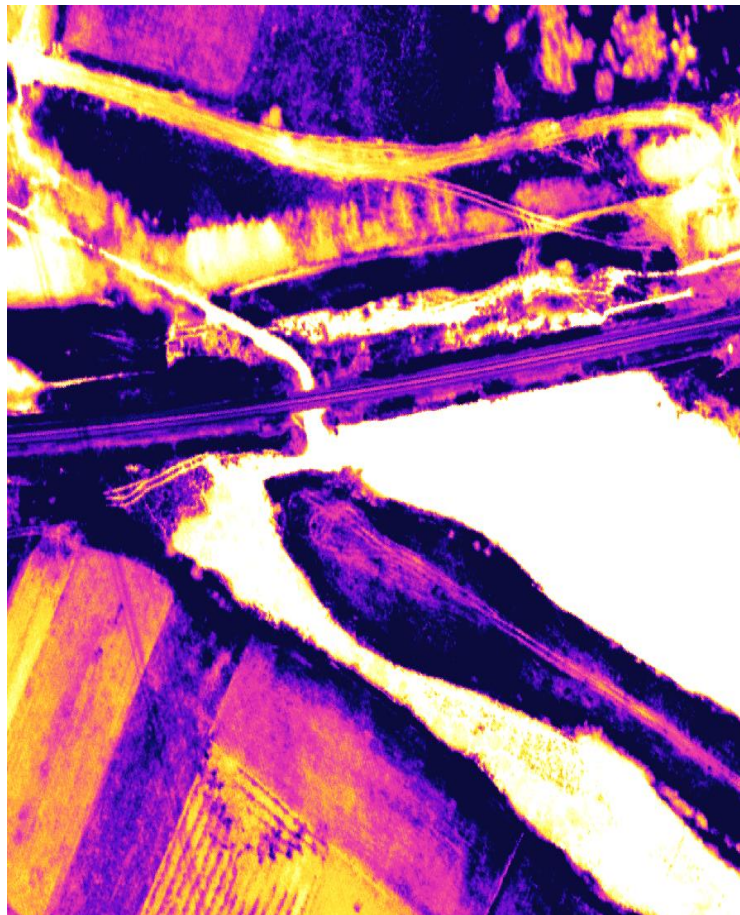
Síkvidéki terület digitális terepmodellje

Termo-felvételek

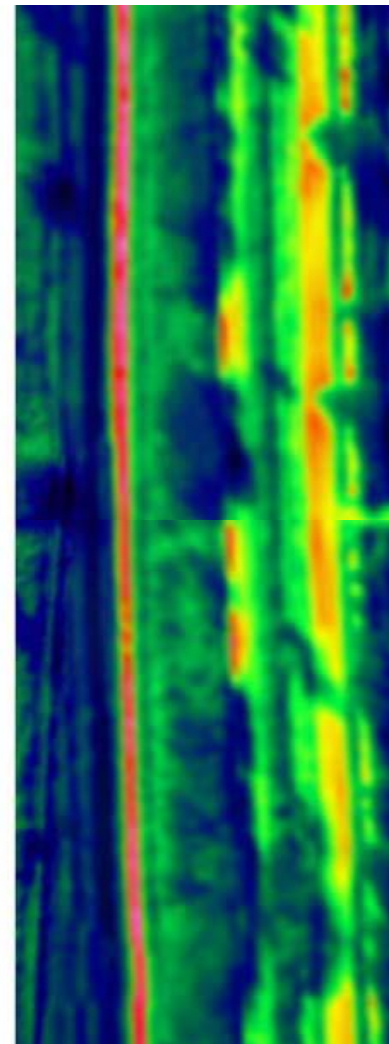

Töltésmenti szivárgások észlelése infra (termál) technológiával

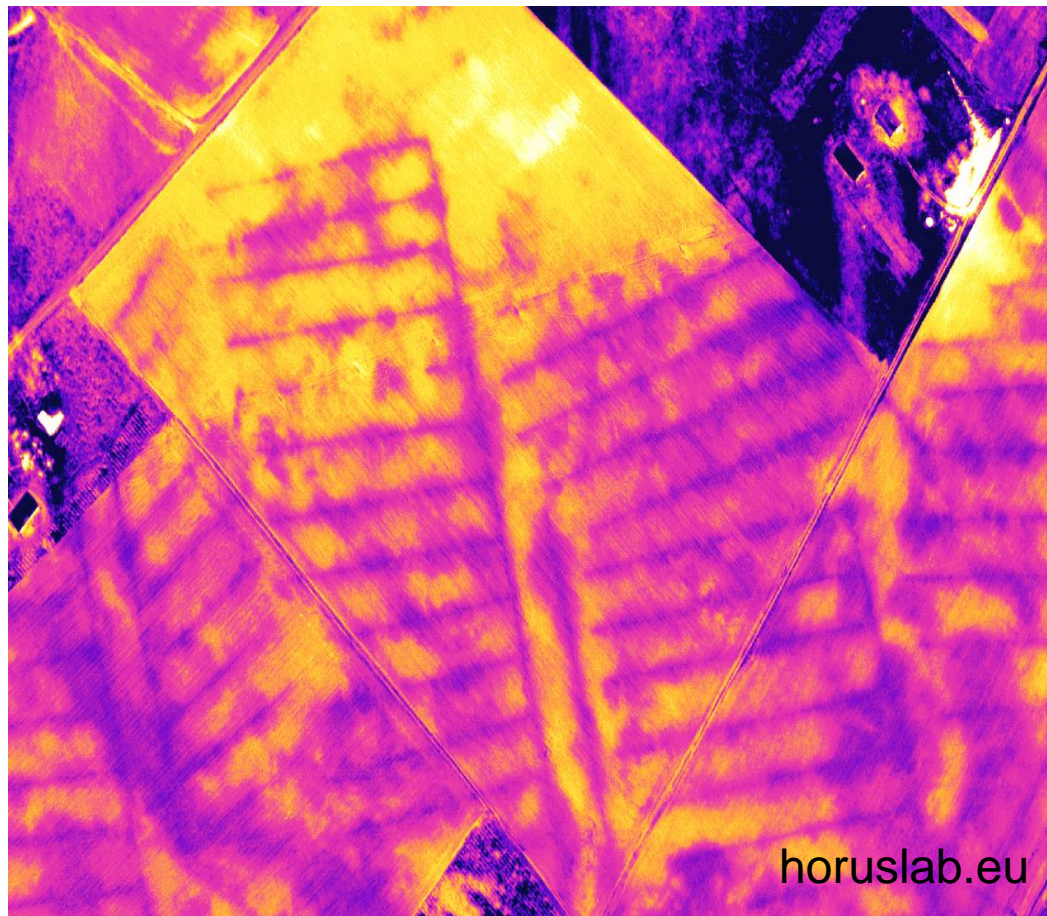

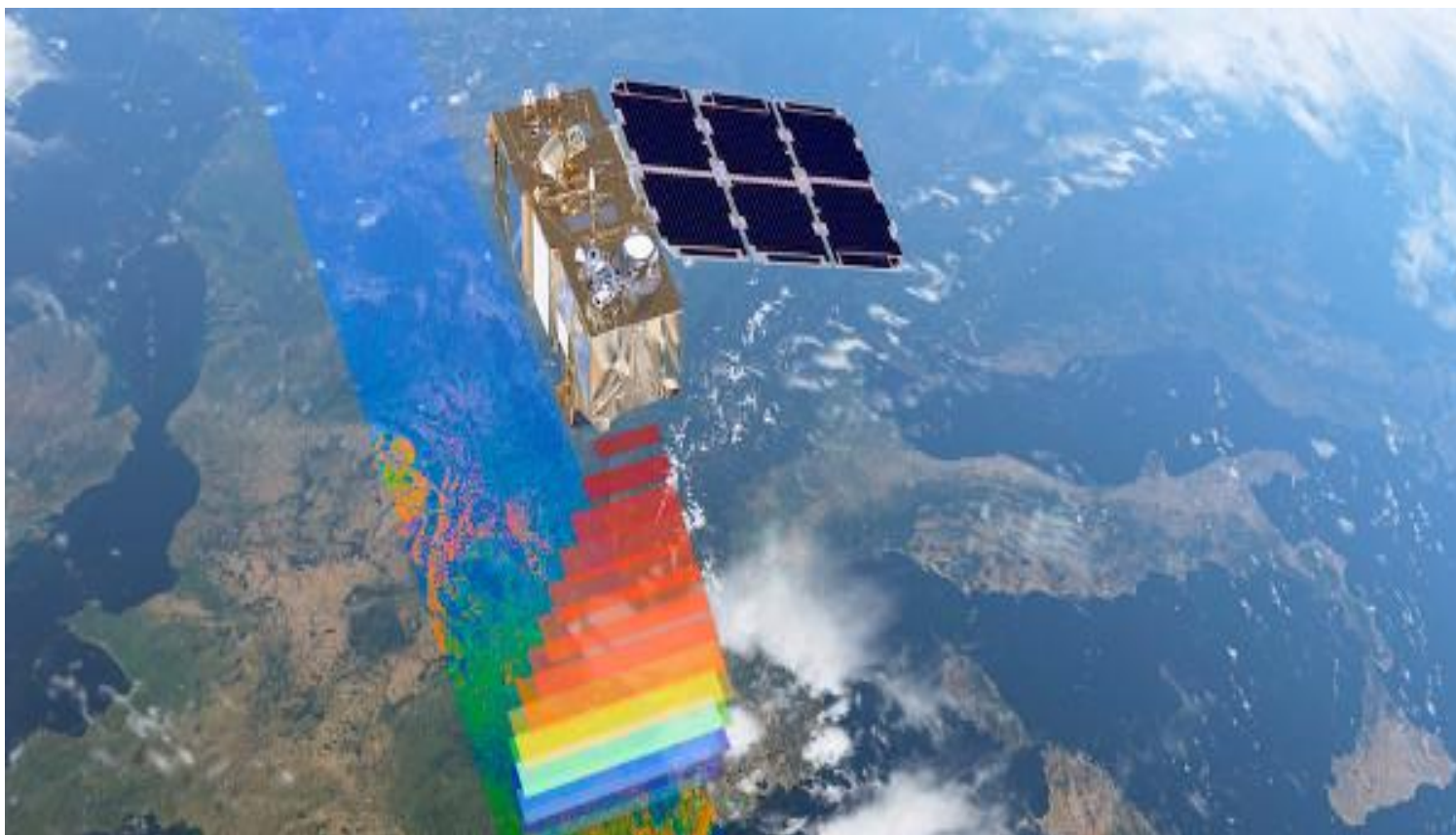
Töltések nedvességtartalma

Talajnedvesség és belvíz térképezés

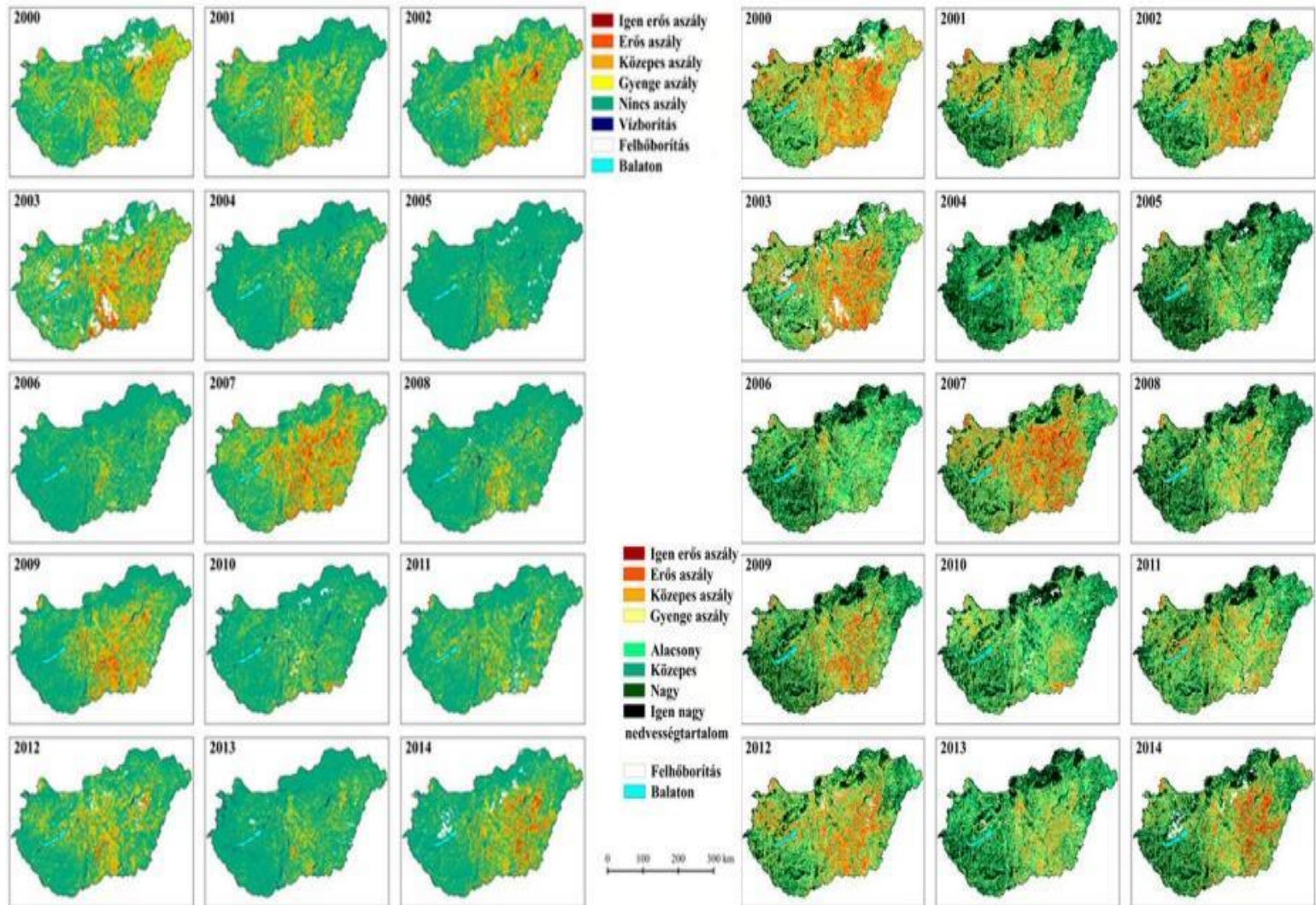

Sentinel-2A

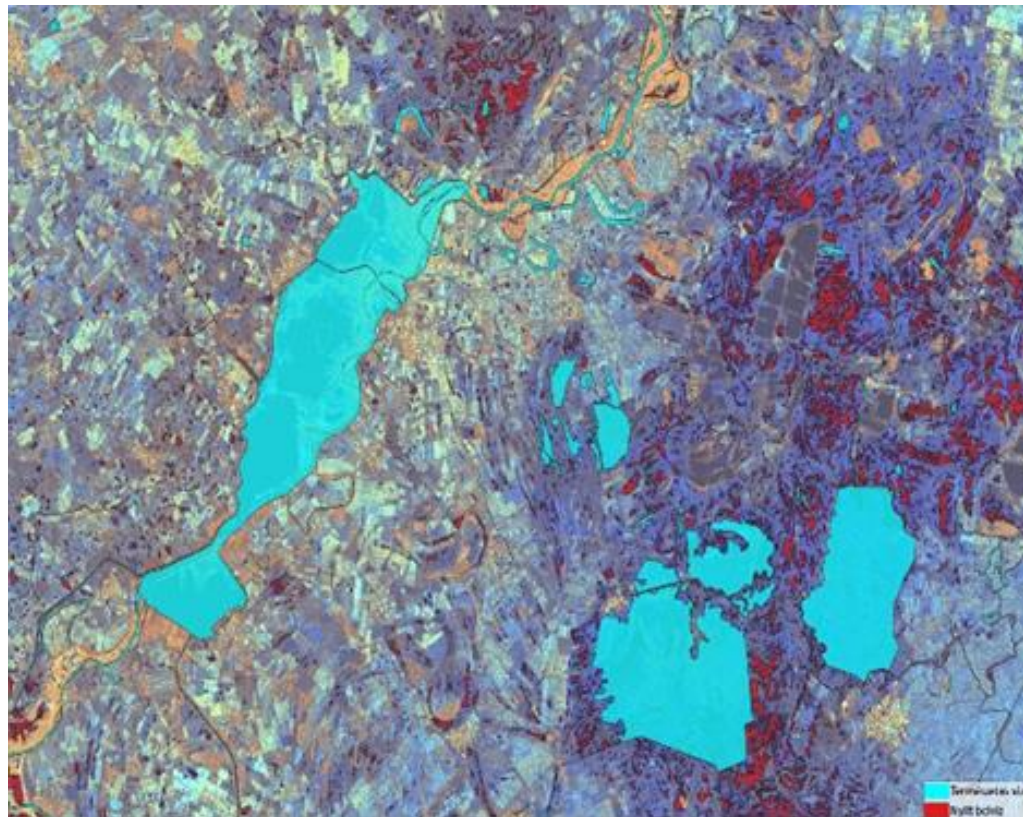

ESA / ATG medialab

Aszályos területek földrajzi eloszlása a DDI és NDWI alapján (július)

Sentinel-1C

Radar színkompoziton megjelenített belvízi elöntések a Tisza-tó környékén 2016-ban
Forrás: FÖMI

Köszönöm a figyelmet.

